

naš tednik

LETNIK XXVII — Stev. 2 9. januarja 1975 Cena 2.50 šil.

V tej številki:

Pisan odmev na izjavo osrednjih organizacij ob novem letu (stran 3)

Uspešen koncert šentjakobskih pevcev (stran 4)

Navdušen sprejem so pripravili v torek popoldan Zahomčani in drugi koroški športniki svojim sinovom. Karel Schnabl (v sredini se rokuje z vaščani), Hans Wallner in Hanzi Millionig, ki so se na novoletni skakalni turneji tako odlično odrezali, so bili v zmagoslavnem sprevedu z ovacijami sprejeti v Zahomcu. Veselje Zahomčanov je bilo nepopisno. Po pozdravih in nagovorih so bili skakalci gostje na slavnostnem kosilu v Bistrici na Zili. Po tej naporni skakalni turneji se bodo naši skakalci malo odpočili, nato pa jih čaka že 19. januarja spet težko delo, ko bodo morali nastopiti na tekmovanju za skakalno prvenstvo Koroške v Gmündu, kjer se bo zbrala celotna državna skakalna reprezentanca.

UVODNIK

Dunajski magazin „profil“

Napačna pot

V novoletnem nagovoru na celovškem radiu je deželni glavar Leopold Wagner v enem stavku omenil tudi koroški manjšinski problem, češ to pa je zadeva zvezne vlade. Dodal je še, da bo Koroška pri reševanju tega problema pomagala.

Kako je Koroška pomagala do sedaj? Leta 1972 je Koroška z združenimi močmi v teku par dni porušila dvojezične table. Leta 1974 je sklenil koroški deželni zbor soglasno novo deželno ustavo. Tu je bila priložnost, da bi v deželnem zboru zastopane stranke SPÖ, ÖVP in FPÖ z enim stavkom priznale prisotnost koroških Slovencev v deželi. Zopet so se vse tri stranke ustrašile tega dejstva, ki je točno zapisano v mednarodnem dokumentu avstrijske državne pogodbe.

Koroške stranke tako glasno poudarjajo svojo „koroško“ domovinsko zavest in državljanstvo, s svojimi dejanji pa spravljajo državo Avstrijo pred komisijo Združenih narodov v zelo dvomljivo luč. Zavestno s svojim početjem obremenjujejo odnose med Avstrijo in Jugoslavijo ter netijo nemir v deželi sami.

Po tej poti ne pridemo do pomirjenja med obema narodoma. Letos pa bo še volilna borba razpihovala ta nemir. Vse tri stranke že brusijo volilno orožje za stopnjevanje medsebojne mržnje in medsebojno licitacijo, kateri stranki se bo posrečilo Slovencev vzeti še kos tega, kar so si sami ustvarili z velikim trudom in s pridnostjo. Sicer smo tega početja strank že vajeni desetletja. Kadar nastajajo gospodarske težave, se osredotoči vsa volilna propaganda na slovenskih hrbtih.

Mi Slovenci tudi v tem položaju ne bomo zgubili živcev, naša pravica je jasno zapisana v meddržavnem dokumentu. Neizpolnjevanje obveznosti do slovenske manjšine se je obravnavalo in se bo obravnavalo na mednarodnih forumih, kar bo Avstrijo prisililo, da se s Slovenci v komisijah in komitejih ne bo samo pogovarjala, da bi pridobila na času, marveč tudi resno pogajala za skupno rešitev odprtih vprašanj.

Kmalu bo dvajseta obletnica podpisa avstrijske državne pogodbe.

Dolžni smo, da deželi in državi dokažemo svojo prisotnost in tu apeliramo na nemške sodeželane, da izrazijo z glasovnico svojo obsodbo nezdravih razmer v deželi.

Dolžni smo, da z neizpodbitnimi dokazi prikažemo svetovni javnosti, kako država Avstrija izbegava izpolniti prevzete dolžnosti že polnih dvajset let, to pa je po našem in tudi mednarodnem mnenju napačna pot. M-r

NOVO LEŽIŠČE NAFTE NA ŠKOTSKEM. Družba Texaco je objavila vest, da je odkrila 116 milj severovzhodno od Aberdeena na Škotskem ležišče nafte. Prvi poizkusi so pokazali, da bo iz teh vrelcev lahko pridobivala po 7000 sodov nafte na dan. Poleg petrolejskih ležišč v morju vzhodno od Anglije pomeni to odkritje precejšnjo pridobitev za gospodarstvo Velike Britanije.

Kriza med Beogradom in Dunajem je v resnici avstrijska kriza!

Ugledni dunajski magazin „profil“ je v svoji najnovejši številki objavil komentar o odnosih med Dunajem in Beogradom. Prinašamo izveček tega članka.

Die zweisprachigen Ortstafeln in Kärnten stehen nicht. (In Italien stehen sie, dort heißt Duino auch Devinj, Sistani Sesjan und Triest Trst; kein Mensch schert sich darum.) Der Kärntner Heimatdienst spricht mitunter eine Sprache, die nicht nur die Jugoslawen an das bornierte Vokabular der Nationalsozialisten erinnern könnte.

Die SPÖ, die für die Unterprivilegierten dieses Landes ab und zu mit Erfolg auf die Barrikaden stieg, spaziert auf Samtpfoten um den Klopeiner See und zieht den Schwanz ein.

Die Gewerkschaft schweigt. Kardinal König sagt auch im „Heiligen Jahr“ (Motto: Versöhnung) über die Kärntner Slowenen kein Wort.

Bundespräsident Kirchschräger, der nach seiner Wahl feierlich versprach, nicht nur zu repräsentieren, sondern, wo es not tut, auch einzugreifen, könnte vielleicht doch prüfen, ob ein

persönlicher, überparteilicher Einsatz da nicht dringend erforderlich wäre.

Denn die zwischenstaatliche Krise Belgrad-Wien im Wahljahr 1975 ist vielmehr in Wirklichkeit eine österreichische: sie ist eine latente Frage der Glaubwürdigkeit von Politikern, die, bereits auf Stimmfang eingeschossen, sich über Grundregeln der humanen Demokratie von Tag zu Tag hinwegsetzen.

(Stephan Vajda, „profil“)

Od 134.000 šilingov za kulturo in šport:

Slovenskim društvom miloščina?

„Kogar hočejo bogovi pogubiti, tega udarijo s slepoto“

S temi besedami je dr. Luka Sienčnik končal svojo utemeljitev, zakaj odklanja predlagano razdelitev občinskega kulturnega fonda. — Dobroslavski občinski odbor je na svoji seji, dne 29. nov. 1974, za šport namenil 109.000 S. Je to kar lepa svota, ki so si jo nemška športna društva razdelila kar med seboj, ker slovenskih športnih društev v Dobrli vasi ni. Na seji dne 30. decembra pa je šlo za porazdelitev denarja za podvig kulture. Celotna svota je znašala samo 25.000 šil. Za podporo se je potegovalo tudi dvojje slovenskih društev. Po predlogu odbora za kulturo naj bi vsako od njih dobilo po 1500 šil.

Slovenski občinski odbornik je k temu predlogu izjavil, da se naša avstrijska domovina šteje med države, katerim je kulturna dejavnost prav posebno pri srcu. Iz njene blagajne se letno izplačajo kar lepi milijoni za gledališča, za slavnostne igre, koncerte in drugo. Šport se prepušča več ali manj privatni iniciativi.

Naša občina v tem pogledu misli drugače. Od svote 134.000, ki jih je namenila za šport in kulturo, se za šport uporabi kar 109.000 in le 25.000 šilingov za kulturo.

K delu za kulturo: Pred Božičem je naš občinski odbor za kulturo vsem kulturnim društvom območja Dobrila vas, poslal posebno zahvalno pismo. Tako je tudi naše dvojje društvo, Slovensko prosv. društvo „Srce“ in Slov. farna mladina dobilo takšna pisma. Vsa kulturna društva so v tem oziru bila enakopravna. Niso pa slovenska prosvetna društva bila več enakopravna, ko je šlo za porazdelitev denarja. Od 134.000 za kulturo in šport namenjenega denarja je oboje slovenskih društev dobilo le 3.000 šilingov.

Pri dejstvu, da več kot polovica naših volilcev v njih družinah, še govori slovensko, je takšna razdelitev, da slovensko govoreči občani dobe le dobra 2% — prava diskriminacija. Stalno in povsod se zatrjuje, da se koro-

ške Slovence ne diskriminira. Naša občina pa je s tem dejanjem ponovno dokazala, da je tako.

Naša država je radi zamud v preteklosti danes v diplomatskih težavah. Obžalujem, da se tudi v naši občinski sobi ne razume toka časa. Opomnil bi na stari grški izrek: Kogar bogovi hočejo pogubiti, ga udarijo s slepoto.

Predsednik odbora za kulturo HD Leo Uster: „7 in pol odstotka ste imeli volilcev, 14 odstotka smo vam dali iz kulturnega fonda. To je od nas lepa gesta.“ (Opomba: Pri procentih se je v svoj prid nekoliko zmotil). Dr. Sienčnik: „Ne samo teh 7 in pol odstotka volilcev, ki so volili Volilno skupnost, so člani slovenske narodne skupnosti, temveč tudi oni Vaši volilci, ki so sicer volili Vas, a v krogu svoje družine govorijo slovensko, se morajo šteti k slovenskemu narodu. Teh je v vrstah ene kakor tudi druge „velike“ stranke zdaleko preko 50%.“

Od odbora za kulturo predlagana razdelitev se je z glasovi SPÖ in ÖVP sprejela. Po izglasovanju je župan VD Hafner istočasno z podžupanom HD Ustrom vprašal dr. Sienčnika, če ta denar sploh sprejme, ko je proti glasoval. Dr. Sienčnik je odgovoril: „Vi ste to razdelitev odobrili. Jaz sem bil proti, ker nam namenjeno svoto smatram za premajhno.“

Gradiščanski Hrvati nimajo naklonjenega tiska

Predsednik Hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem dr. Müller je ob novem letu izjavil, da gradiščanski Hrvati v novem letu pričakujejo izpolnitev svojih teženj. Izjavo priobčujejo „Narodne novine“. V njej dr. Müller poudarja, da so bili gradiščanski Hrvati zmeraj za mir, za dobre odnose med Avstrijo in Jugoslavijo in prav zato za ohranitev hrvatskega naroda in jezika na Gradiščanskem. Hrvatje niso bili tisti, ki so začeli boj in hujskanje. V tem smislu je na Gradiščanskem značilna politika „deli in vladaj“. „Zato smo v zadnjem doživeli napade in hujskanje kot še nikoli v kratki zgodovini Gradiščanskega in domovine Avstrije.“

Dr. Müller tudi pripominja, da je največja težava gradiščanskih Hrvatov objektivno informiranje nemških prebivalcev, — kot predvidevajo — raje berejo tiste članke, ki so uperjeni proti Hrvatom.

Povsod po plakatnih stenah se pojavljajo plakati Koroške enotne liste s portretom glavnega kandidata dr. Pavla Apovnika. Večina bralcev ga poleg tega pozna kot uradnika kulturnega oddelka pri uradu koroške deželne vlade, kot podpredsednika ZSO, kot predstavnika Koroških kulturnih dni, kot funkcionarja velikovškega prosvetnega društva, kot predsednika celovške Posojilnice...

Kaj dr. Pavel Apovnik dela izven tega časa, kako preživlja svoje privatno življenje, o tem berete na 3. strani.

Kratke vesti

DR. OGINO UMRL. Znani medicinski raziskovalec dr. Kjusaku Ogino je umrl na svojem domu v Nigati, star 92 let. Dr. Ogino je znan kot avtor ene prvih sodobnih naravnih metod za kontrolo rojstev, ki je po njem tudi imenovana Oginova metoda. Dr. Ogino je tudi avtor kirurgične metode zdravljenja nekaterih oblik ginekološkega raka. Neodvisno od njega pa je raziskoval tudi Avstrijec dr. Knaus.

IZJEMNO STANJE V BANGLADEŠU. Vlada v Bangladešu je razglasila izjemno stanje, ki bo trajalo 120 dni. Uradno sporočilo o tem ukrepu pravi, da nasprotniki neodvisnosti Bangladeša, ki so bili povezani s pakistansko vojsko, skušajo izkoristiti gospodarsko stisko v politične namene in rovajo proti neodvisnosti države. Ker se niso mogli polastiti oblasti z zakonitimi sredstvi, hočejo to doseči z nasiljem. To so skrajneži, ki delujejo sporazumno s tujimi agenti.

ČILCEM DOVOLJENA IZSELITEV. Vojaška hunta v Santiagu je dovolila 302 Čilcem, da se izselijo iz Čila. Oblasti bodo izdale potreben potni list. Odpotovalo bo lahko tudi 56 Čilcev, ki so se po državnem udaru proti Allendeju zatekli v kolumbijsko poslaništvo. Prav tako bo dan prost odhod 221 osebam, ki so se zatekle v italijansko veleposlaništvo. Položaj v veleposlaništvu je postal neznošen, zato je Italija izrazila svojo pripravljenost, da sprejme te begunce.

FRANCOSKO-IZRAELSKI ODNOSI NAJ SE ZBOLJŠAJO. Francoski minister dela Michel Durafour se je več dni mudil v Izraelu, kjer se je sestal z izraelskim ministrom za zunanje zadeve. Pred odhodom je častnikarjem dejal, da ima vtis, da si Izraelci želijo miru. Živijo, kakor da bi bil mir že zagotovljen. Bil je že poprej v Izraelu ter ne prikriva svojih simpatij za Izraelce. Prepričan je, da tudi drugi Francozi tako mislijo. Odnosi med Francijo in Izraelom bi se lahko zboljšali. Kakor znano, so Izraelci zamerili Francozom, ker je Francija priznala gibanje za osvoboditev Palestine.

KRALJ FEISAL — „MOŽ 1974“. Ameriška tedenska revija „Time“ vsako leto razglasi, katera izmed znanih osebnosti v določenem letu zbudi v javnosti največjo pozornost ter to osebo označi za „moža leta“. Takšna oseba je splošno poznana lahko tudi zaradi svojih negativnih lastnosti. Revija je proglasila saudskega kralja Feisala za moža leta (1974), ker je bil glavni povzročitelj dviga cene nafte, ki se je lani podražila štirikrat.

Koroško gospodarstvo pred volitvami 2. marca:

Večinske stranke vse preveč obljublajo

Volilna borba se je na Koroškem spet enkrat pričela. Istočasno, ko najmočnejši stranki že točeta po bobnih svojih volilnih programov, se plakativne table nekam sramežljivo skrivajo pod njunimi plakati. Dimenzije teh plakatov so — po obsegu v kvadratnih metrih — sicer impozantne, prave vsebine vendar nimajo.

Kaj hoče vsaka od njih in s čem misli zvaliti volivce, da bi ji za deželni zbor oddali svoj glas?

SPÖ poziva, naj gredo volivci tudi po teh volitvah z njo v osmo desetletje našega stoletja. Obljublja vse in za vsakogar. Še večjo blaginjo ob skrajšanem delovnem tednu. Še več. Obljublja nadaljevanje svoje demokracije vsečnosti — Gefälligkeitsdemokratie.

ÖVP zagotavlja, da bo njen „Bacher der Macher“ z dodatno milijardo, tako imenovano „Aufholmilliarde“ koroškega človeka rešil skrbi, ki se pri-

hlastati po vedno večjem „kosu kruha“. Mednarodni gospodarski razvoj in vzpon sta bila naklonjena tudi Korošcem. S tem, da smo z izvozom lahko participirali na mednarodni oskrbi z lesom, mlekom in mesom, pa tudi z industrijskimi izdelki, in s tem, da smo iz leta v leto ugodneje vnovčevali turistične posebnosti „avstrijskega sončnega juga“, se je množila tudi kapitalna moč dežele. Žal se širom dežele ni enakomerno množila.

V teh 30 letih so se gospodarsko-socialne razlike med dolinami in občinami povečale. Medtem ko so se bogatejši predeli naprej bogatili, se zaostalost zaostalih predelov ni zmanjšala, marveč marsikje povečala. To je najbolj občutil delovni človek teh predelov.

V zadnjih mesecih je podobno kot v zahodnem industrijskem svetu pričelo tudi v gospodarskem kolesju Koroške nevarno škripati. Prve konture dalj-

Letos bo namreč iz Avstrije v inozemstvo steklo še več deviz kot lani. Istočasno jih bo v Avstrijo priteklo manj kot lani. S tem bo mednarodni dolg Avstrije narasel. V prihodnje bo še bolj naraščal. Naraščal bo skladno s podražitvijo nafte, gnojil, soje in ribje moke ter olj in industrijskih surovin, ki jih mora avstrijsko gospodarstvo uvažati. Naraščal pa bo tudi skladno z naraščanjem konkurenčnosti podjetij industrijskega Zahoda na trgu Vzhoda in na trgu dežel v razvoju.

Mednarodni gospodarski razvoj se v zadnjih 30 letih še nikoli ni premikal tako v škodo Avstrije, posebej pa Ko-

roške, kot se premika od lani naprej. Spričo tega razvoja SPÖ in ÖVP ne bosta mogli držati, kar v svojih volilnih programih obljubljata.

Spričo skiciranega mednarodnega gospodarskega položaja je v tako labilnem koroškem gospodarstvu potrebno dvoje:

- vskladitev domače potrošnje z možnostjo vnovčenja pridelkov in izdelkov v mednarodni trgovini in
- učinkoviti ukrepi v smeri, da bo ljudstvo zaostalih predelov dežele doseglo socialno raven in varnost razvitih in dominirajočih predelov. Gre torej v prvi vrsti za pravičnejšo

razdelitev dobrin po koroški pokrajini, posebej pa med bogatimi na eni ter delovnimi in socialno šibkimi na drugi strani. Med socialno šibke v deželi pa sodi prebivalstvo območij in občin ob Zilji, po Rožu in na Gurah ter po prostori Podjuni in njenih južnih in severnih obrobjih najmanj toliko kot pa prebivalstvo območij gospodarskega obrobja na severu in vzhodu dežele.

Za potrebne ukrepe, da bo ljudstvo zaostalih predelov Koroške doseglo socialno raven gospodarsko razvitih predelov, se zavzema le

KEL (Koroška enotna lista / Kärntner Einheitsliste).

V svojem volilnem programu KEL poudarja že v svojem poglavju o predstavah glede prostorskega urejanja, da je treba v ospredje vseh gospodarskih prizadevanj v prvi vrsti postaviti človeka, neglede na njegovo politično, narodno in nazorno prepričanje. (bl)

Manjšina in gospodarstvo: turizem postaja v krizi zelo nestabilen

Turizem je menda edina gospodarska dejavnost, ki prispeva k množičnemu spoznavanju med narodi, spoznavanju življenjskega okolja posameznih narodov in njihovih kultur, k ustvarjanju dobrih sosedskih odnosov in ustvarja poleg vsega tega tudi travno podlago temu poslanstvu, ki je prav tako pomembna kot poslanstvo samo.

Kakšne možnosti ima narodna manjšina na področju turizma? Možnosti so, prvič, izvajanje omejenega poslanstva, drugič, precejšen vir dohodka, ako ga zna uporabiti.

Od lanskega leta je pričakovati popoln preobrat v turizmu, sodi dunajski turistični strokovnjak, profesor dr. Paul Bernecker. Potovanja v prekomorske dežele so postala predraga in zato pride za hrepenenjem po eksotičnih krajih sedaj veliko domotožje. Alpska pokrajina bo v Avstriji postala počitniški predel številka ena, močno pa se bo zaostriala konkurenca, zlasti še iskanje kulturnega doživljanja tudi na deželi, na kraju, kjer turist preživlja počitnice; stremeljenje gre za tem, da se oblikujejo zaključene počitniške pokrajine.

Na dvojezičnem južnokoroškem predelu, počitniškem predelu koroških jezer se je turizem po zadnji vojni močno uveljavil in deloma je v turistični ter gostinski dejavnosti prisotna tudi koroškoslovenska skupnost. Postavlja pa se vprašanje, ali so bile izkoriščene vse možnosti, ki jih ima manjšina na področju turizma in gostinstva in če bi se dalo na tem polju še izboljšati njeno gospodarjenje in dohodek.

Prvič, močna konkurenčnost manjšine v turizmu in gostinstvu je njena izvorna kulturna tradicija, zlasti še krepka organizacija pevskih zborov, potem domačih običajev, folklornih tradicij (npr. rej pod lipo ali štehvanje) in še mnogo kulturnega izročila kot tudi oživljena književna dejavnost, gostovanja iz matične domovine itd. Reklji bi skraj, da gre za neizkoriščen zaklad.

Drugič, izboljšati domačnost in izvirnost okolja, postrežbe in jedil v naših gostiščih: npr. postrežba v narodnih nošah, poleg redne tudi domača kuhinja, ipd. V Švici so znali vključiti v turizem tudi idilično kmečko okolje, gostišča imajo pogosto značaj kmečkih domov, okrog katerih se pasejo kravice in ovčice; taka kmečka gostišča so visoko konkurenčna. Seveda ne brez nujno potrebnega komforta.

Seveda pa se s tem v zvezi nujno postavlja v bližnji prihodnosti vprašanje organizacije. Med našimi društvi je gotovo še prostora za turistično društvo, ki pa jasno nima cilja prirejanja izletov, ampak predvsem vključevati turistično dejavnost med manjšino, kjer se le-ta dosedaj ni organizirano uveljavljala, ampak le posamično. Prpuščanje organizacije drugim je pomnilo, da naš kulturni zaklad ni bil upoštevan, da nadalje ni bil dovolj upoštevan in vzpodbujen zlasti naš mali kmet, ki bi si s turizmom v mnogih krajih mogel uspešno izboljšati svoje kmečko gospodarjenje in ne nazadnje tudi odrivanje in zapostavljanje našega človeka.

Pritok slovenskih gostov na Koroško, kar je zlasti v zimskem času velikega pomena, bi bil gotovo večji, ako ne bi tvegali, da doživijo neljuba presenečenja, ako vprašajo za informacije po slovensko in še kaj podobnega. Veliko večji bi bil, saj je naša matična domovina neposreden sosed, če bi sploh vedeli, kje se lahko nastanijo in po domače pogovorijo, ker ob doslednem uničenju slovenskih napisov, jim le-tega ni mogoče odkriti, ako se slučajno peljejo po deželi. V takih razmerah je nujno, da vejo, kje se lahko informirajo. Za naše gostince pa, da brez diskriminacije obstaja neko osrednje informiranje o prostih mestih v njih gostiščih.

S to pobudo, s turističnim društvom, ne bi šlo za neko izolacijo, kar bi mnogi hitro razglasili, ampak za večjo povezanost sedaj razpršenih gostinsko-turističnih zmo-

ljivosti med manjšino, ki je v tem pogledu popolnoma odvisna od morebitne dobre volje večine in njene gospodarske ter politične moči. Drugo, pobuda bi slovenščini, drugemu jeziku v deželi, dala močnejšo podlago. Tretje, ustvarila bi tudi novo kvaliteto, s pritokom novih gostov in s tem dodatno postavko v skupnem deželnem gospodarstvu, torej ne samo v korist manjšine, ampak v skupno korist. Sodelovanje s turističnimi društvi v Sloveniji in s slovensko turistično zvezo bi moglo prispevati k bolj-šim sosedskim odnosom, pa tudi k obojestranski koristi.

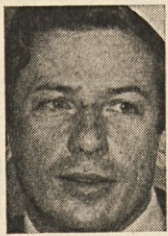
Mislím, da je to pobudo v obojestransko korist mogoče izpeljati sploh samo s pobudo manjšine, ki ima zanjo edina vse potrebne pojgoje.

Volilni boj se je pričel

Praznik treh kraljev je pomenil na Koroškem tudi začetek volilnega boja za deželnozborske volitve. V delavski zbornici je SPÖ priredila začetno konferenco, na kateri se je partijski šef Leopold Wagner distanciral od politike svojega predhodnika Sime. Ravnanje Sime je Wagner označil kot napačno, in da SPÖ take napake ne bo več ponovila. Vprašanje slovenske manjšine na Koroškem hoče Wagner rešiti le ob asistenci ÖVP in FPÖ. Kot volilni cilj je Wagner označil, da hoče držati trenutno stanje mandatov, namreč 20 od 36 in s tem tudi absolutno večino.

Wagner se je opredelil tudi do Koroške enotne liste KEL.

Vsi funkcionarji SPÖ, ki kandidirajo na slovenski listi, bodo izključeni, je dejal Wagner. S pomočjo posebnega ljudskega štetja name-rava rešiti tudi določila člena 7 državne pogodbe. — Torej docela heimatdienstovska politika. Ne glede na to pa je izjavil, da hoče SPÖ enako vzljubiti vse Korošce, vseeno, kateri jezik da govorijo (!)

Dr. Pavel Apovnik komentira:

Na vseh naših kulturnih prireditvah, pa tudi na zborovanjih Koroške enotne liste opazamo in z veseljem ugotavljamo, da je delež mladine vedno večji. Tudi na šestih Koroških kulturnih dnevih je bilo število mladih udeležencev razveseljivo veliko. Pa ne samo, da se mladina udeležuje naših prireditev, tudi sama razvija vse večjo aktivnost: nastajajo novi pevski zbori, ki se opirajo predvsem na mlade pevce, tako na primer v Pliberku, Št. Jakobu v Rožu, Selah.

Mladina se zbira v Slovenskem atletskem klubu in ob njegovih tekmah, pa tudi nekatere mladinske organizacije, vključno študentske, so zadnja leta vidno ojačila svojo dejavnost. Da je mladina svetovno-nazorno in politično različnih pogledov, je razumljivo, to je pač izraz različnih interesov, pa tudi vplivov naše družbe. Dejstvo, da se lepo število mladih koroških Slovencev vključuje v kulturno in politično dejavnost, da se dobršen del študentske mladine — v spoznanju, da teoretiziranje samo ne rešuje problemov — aktivno zavzema za

reševanje naših narodnostnih problemov, me potrjuje v prepričanju, da bo naše delo uspešno. To dejstvo pa nam hkrati nalaga dolžnost, da se vse bolj zavzemamo za interese naše mladine v naših slovenskih organizacijah in v širši družbi sploh.

Koroška enotna lista v svojem programu v poglavju „mladina“ poudarja družbenopolitično funkcijo mladine, ki ne sme biti zgolj predmet vzgoje, temveč naj sooblikuje skupnost. Močnejše vključevanje mladine v naše kulturno-politično dogajanje zahteva ustrezen odnos naših osrednjih narodnopolitičnih organizacij do mladinskih organizacij in skupin. Poleg trajne skrbi za izboljšanje materialnih razmer naše mladine (predvsem na primer vaje in študirajočih) moramo poudariti vso pozornost izvenšolskemu izobraževanju mladine, predvsem na področju družbenopolitičnih vprašanj. Pomagati moramo mladem človeku, da se bo razvil v samostojno, odgovorno osebnost in zavestnega člana naše narodne skupnosti.

čenjajo kopiciti po mestih enako kot na podeželju. V kmetijstvu enako kot v industriji in dejavnih obrti. Posebno pa še v gradbenem in turističnem gospodarstvu. Ob vsem tem pa seveda tudi v trgovini.

Take so obljube strank, ki sta skoraj nekontrolirano s svojo koalicijo v deželni vladi že 30 let krojili gospodarsko-socialno usodo koroškega prebivalstva in območij naše dežele. Od obljub pred volitvami v tem času se sedanec skoraj v ničemer ne razlikujejo. Konec koncev to tudi ni čudno. Vsi smo se po letu razsula 1945 navadili

še krize so več kot očitne. Cene lesa so tekom leta dni padle za 60 odstotkov, cene govedi za 20 odstotkov. Številna turistična in gradbena podjetja trepetajo pred dnevom konkurza. Naši industrijski izdelki so le še s težavo kos mednarodni konkurenci. Na domačem trgu enako kot na mednarodnih tržiščih.

Kdo spričo tega še veruje v možnost, da bo SPÖ z družbenim produktom lahko še naprej tako razsipala kot doslej? — In od kod bo Bacher - Macher dobil milijardo za svoj „Aufholprogram“?

Kissinger napovedal možnost vojne na Bližnjem vzhodu

Ameriški zunanji minister Henry Kissinger je izjavil v intervjuju, da morejo kdaj nastati okoliščine, pod katerimi bodo ZDA prisiljene, intervenirati s pomočjo vojaščin na Bližnjem vzhodu. To predvsem tedaj, če bi arabske države s pomočjo embarga „dušile“ Združene države Amerike. Arabski svet pa se spet misli braniti na ta način, da bi pognal svoja oljska polja raje v zrak. Nevarnost za novo vojno na Bližnjem vzhodu je vsekakor narasla.

V Vietnamu kljub mirovni pogodbi ni miru

Vojaške sile Vietkonga so zavzele v soboto južnovietnamsko mesto Phuoc Binh. S tem je Vietkongu prvič po treh letih uspelo, da je pod svojo kontrolo spravil celo provinco.

Boji v Vietnamu se torej nadaljujejo, sicer brez ameriških bombnih napadov, a zato niso nič manj intenzivni. Na papirju obstaja sicer mirovna pogodba; Henry Kissinger in Le Duc Tho pa sta dobila celo Nobelovo nagrado za ta papirnati mir. Resničnost pa je drugačna.

Od 1. januarja velja nov kazenski zakonik

Z novim letom je stopil v veljavo novi kazenski zakonik. Najglavnejše točke te „najobsežnejše reforme vseh časov“ so odprava kazenskega določila pri splavu, povišanje denarnih kazni pri prekrških določil zakonika, dekriminalizacija prometnih prekrškov in za koroške Slovence važna točka: Paragraf 302 starega kazenskega zakonika je nadomestil novi paragraf 192. Oba imata kot predmet zaščito proti fašističnim izgredom. Novi tudi ni boljši.

Je Celovec res že postal „Chicago Avstrije“

Celovec — Chicago Avstrije? — To je bil zaskrbljiv naslov celovške Volkszeitung, potem ko je doslej neznani storilec napravil atentat na vodjo celovškega deželnega zapora. Oblasti v seriji bombnih napadov še niso prišle do konkretnih rezultatov; zato pa se pojavijo glasovi, ki predlagajo — kot že leta 1972 — naj bi koroškimi policajem pomagali kolegi iz drugih vzhodnih dežel. In ne le iz golega lokalpatriotizma koroške oblasti složno odklanjajo bratsko pomoč.

Je Brežnjev resnično bolan ali so to špekulacije?

Govorice o bolezni sovjetskega partijskega šefa Leonida Brežnjeva se čedalje bolj širijo. Izhajajo očitno iz dejstva, da je Brežnjev preložil svoje potovanje na Bližnji vzhod. Nekateri sedaj pravijo, da je Brežnjev le na lahko indisponiran, nekateri pa hočejo celo vedeti, da ima partijski šef levkemijo. Kot alternativa za te govorce se seveda ponujajo različni pogledi Egipta in SZ na vprašanje pogajanj o miru na Bližnjem vzhodu, in pa politika Brežnjeva z ZDA.

Prvi kandidat KEL dr. Pavel Apovnik na svojem domu v pogovoru z „nt“

„Veliko dela je, zato je čas dragocen“

Ime dr. Pavel Apovnik danes beremo skoraj vsak dan v časopisu ali pa slišimo v radiu. Sedaj, ko visijo po koroških vaseh plakati Koroške enotne liste KEL s sliko prvega kandidata KEL, se je popularnost dr. Apovnika še povečala. Saj ga pozna večina bralcev kot delavnega funkcionarja v lepem številu odborov, malokateri pa ve, kaj dela dr. Pavel Apovnik izven tega časa, kako izgleda njegovo privatno življenje. „Naš tednik“ ga je obiskal na njegovem domu v Velikovcu, kjer ima dr. Apovnik v najem lično enodružinsko hišo. Na južnem pobočju Velikovca stoji in nudi pogled na Velikovo jezero.

nt: „Pri dr. Pavlu Apovniku vemo sicer precej iz njegovega delovnega kroga, precej manj pa iz privatnega življenja. Bi nam sprva povedali osnovne podatke iz življenjepisa?“

Dr. Apovnik: „Rodil sem se v Senčnem kraju leta 1935, in sicer 28. junija kot sin male kmečke družine. Družina pa je bila po številu članov razmeroma velika — vsega skupaj nas je osem otrok in je pristno slovenska.“

Otroška leta sem doživel v času pred drugo svetovno vojno oz. v drugi svetovni vojni, leta 1941 sem začel hoditi v ljudsko šolo, tedaj je bilo prepovedano v šoli uporabljati slovenščino tudi v pogovoru s sošolci in tako se je pač zgodilo, da sem v prvem razredu ljudske šole zaostal, ker sem prišel v šolo, ki me je tudi dejansko z dodatno razumel, zakaj sploh gre. Trajalo je, da sem se privadil in mogel slediti pouku. — Učitelj pa se ni brigal za nas, ker smo pač bili znani kot slovenska družina in nas je več ali manj puščal ob strani.

Slovenščino sem se učil po končani vojni, ko je prišel drug učitelj na šolo, ki me je tudi pripravil na izpit za vstop v gimnazijo, ki je tedaj bil še obvezen.

Izpit sam sem napravil na tako imenovani „Lorenzovi gminaziji“, ker pa v Celovcu zame niso našli prostora oz. stanovanja, so me potem dali na gimnazijo na Plešivec — Tanzenberg, kjer je bil s šolo povezan tudi dom. Štiri leta sem preživel tam zgoraj, nato pa gimnazijo nadaljeval v Celovcu na Eggermanovi gimnaziji — slovenske takrat še ni bilo — maturiral sem leta 1955.“

nt: „Kdo so bili vaši sošolci oz. sovrstniki? — So bili tudi Slovenci med njimi?“

Dr. Apovnik: „Med drugimi — na Plešivcu — oba brata David. Eden je danes župnik, drugi profesor na Slovenski gimnaziji. Potem dr. Karl Woschitz, dr. Pavel Zdovc, dr. Omelko, danes direktor Caritas. Potem še profesorja Ropitz in dr. Vospernik, medtem ko je bil nekoliko starejši moj sosed — ravno tako iz Senčnega kraja — dr. Skuk, danes župnik v Sinči vasi.“

nt: „Kako je vam potekala doba študija?“

Dr. Apovnik: „Odlučil sem se takoj po maturi za študij prava, študiral pa sem na Dunaju. Bil sm med tem časom tudi član — in tudi funkcionar — Kluba slovenskih študentov, ki se je takrat še imenoval „Klub slovenskih akademikov“. V tem času smo v klubu zelo veliko razpravljali o tem, kateri osrednji organizaciji naj bi se kdo priključil, ali naj bi zastopal to ali ono osrednjo organizacijo. Trenja so bila zelo močna takrat, vendar so bile to zadnevne debate več ali manj brezplodne, ker je po mojem naloga takega študentovskega kluba ravno v tem, da si kuje svojo lastno podobo in svoje lastne predstave tudi o narodnih vprašanjih.“

Študij sem končal leta 1960 in sem se potem vrnil takoj na Koroško. Opravi sem tam sodnijsko prakso.“

nt: „In vojaščina?“

Dr. Apovnik: „Vojaščine mi ni bilo treba odslužiti, ker sem letnik 1935 in so zajeli letnike od leta 1937 naprej.“

nt: „Kakšna je bila nadaljna poklicna pot?“

Dr. Apovnik: „Po osmih mesecih sodnijske prakse sem bil sprejet v deželno službo — in sicer prvotno v okrajno glavarstvo Beljak, kjer sem bil tri mesece, da bi se nekako vpeljal v obrtniško oz. obrtniško-pravni referat, nakar so me brez mojega pristanka

in ne da bi me vprašali, premestili v okrajno glavarstvo Wolfsberg. Od tam sem pisal deželnemu glavarju Wedenigu, da želim, da bi bil zaposlen na

dvojezičnem ozemlju. Še isto leto — to je bilo leta 1961 — sem bil ponovno premeščen — tokrat na okrajno glavarstvo Velikovec, kjer sem potem delal približno trinajst let — do konca leta 1973.“

nt: „Kakšne službe ste opravljali tam?“

Dr. Apovnik: „V začetku sem bil referent — ali po nemško: Sachbearbeiter za različne zadeve kot so gradbene, varstvo narave, obrtniške gradnje in podobno, deset let pa sem bil na okrajnem glavarstvu tudi namestnik okrajnega glavarja. Poleg tega pa sem imel seveda svoj referat — vodno in gozdno pravo.“

nt: „Na Dunaju ste veliko razpravljali o vključitvi v osrednje organizacije. Iz katerih motivov ste se vključili v ZSO?“

Dr. Apovnik: „Z organizacijami, ki so vključene v ZSO, sem bil povezan že v gimnazijskih letih — saj sem nekaj let stanoval v dijaškem domu, ki ga je nekaj časa vodila in vzdrževala Slovenska prosvetna zveza, pozneje Slovensko šolsko društvo. Od Slovenske prosvetne zveze sem dobil tudi štipendijo za svoj visokošolski študij, in bi verjetno brez te štipendije študija ne zmozel.“

nt: „Kako so se ti odnosi intenzivirali?“

Dr. Apovnik: „Prevzel sem nato predsedniško mesto pri Slovenski mladini in sem bil tako vrsto let predsednik mladinske organizacije, tako okoli 8 let sem ji predsedoval. V teku teh let sem seveda delal tudi v različnih organizacijah, ki so vključene v ZSO, predvsem na primer v Slovenskem šolskem društvu, v Slovenski prosvetni zvezi in nenazadnje tudi v Zvezi slovenskih organizacij sami, kjer sem od zadnjega občnega zbora naprej drugi podpredsednik.“

nt: „Kako poteka ob tej obilici dela privatno življenje dr. Apovnika?“

Dr. Apovnik: „Ob svojem delu na okrajnem glavarstvu v Velikovcu sem prišel precej med ljudi, ker smo imeli večinoma zadeve, o katerih smo razpravljali na licu mesta, na kraju sa-

mem, in ob takem delu sem na primer spoznal tudi svojo ženo, s katero imam hčerko, ki hodi zdaj že v ljudsko šolo. Vsa leta, odkar sem bil zaposlen v Velikovcu, stanujem tudi tam. Živimo bolj zase, ker je velikovška družba pač taka, da ne prenese zavvednega, še manj pa eksponiranega Slovenca. Tako na primer so nekateri sosedje taki, da odklanjajo vsak kontakt, ali da nas sploh ne pogledajo. Drugi spet pa so prijazni, se obnašajo pač tako, kot naj se sosedji obnašajo. Brez svojega dela, torej tudi izven poklica v številnih organizacijah, in če ne bi imel predvsem svojih sorodnikov v pliberški občini, tedaj verjetno ne bi bilo mogoče vzdržati. Tako pa je prosti čas izpolnjen s tem delom in z obiski sorodnikov, predvsem matere in pa bratov, ki imajo svoje družine. S tem, da gojimo tesen kontakt, tudi lažje premagam izolacijo, v kateri se nahajam kot prebivalec v velikovški občini. Veliko kontaktov imam seveda tudi s številnimi znanci in prijatelji, ki jih poznam ali že od otroških let ali pa od poklicnega dela.“

nt: „Na kulturnih dneh smo opazili, da žena dr. Apovnika tovariško spremlja svojega moža pri njegovih zaposlitvah.“

Dr. Apovnik: „Moja žena se živo zanima za naše narodnopolitično delo, predvsem za moje delo; na žalost nima vedno možnosti, da bi večkrat šla zraven, če imam kje kakšno obveznost, ker smo, kot sem že prej rekel, bolj izolirani tukaj in so pojavi vprašanja, kam ta čas s hčerko. — Moje številne obveznosti seveda pomenijo, da sem veliko časa izven doma in to pomeni za družino veliko žrtev. To je jasno in tako se pač godi skoraj vsakemu funkcionarju, ki je vprežen v delo za organizacije. Vendar to moja družina z velikim razumevanjem vzame nase.“

nt: „Kaj pa dela hčerka?“

Dr. Apovnik: „Hčerka se zelo veseli, kadar sem doma in seveda želi, da bi bilo to čim večkrat, večkrat vsekakor kot doslej. Ima pa kljub temu okoli — prijateljico, s katero hodi v ljudsko šolo in obe obiskujeta tudi

pouk slovenščine. S to prijateljico prebije velik del prostega časa.“

nt: „Kaj delate v prostem času?“

Dr. Apovnik: „V prvi vrsti se moram v tem kratkem času, ki mi preostane, posvetiti družini, vendar me obveznosti silijo, da se stalno izobražujem; moram veliko brati, tako iz nuje ali interesa prebijem veliko časa doma v svoji majhni knjižnici in delovni sobi. Tam pišem večinoma sam na stroj tudi svoje koncepte za različne referate, predavanja — in seveda tudi komentar za nt. Dolgčas mi tako nikoli ni.“

nt: „Kam hodite na dopust?“

Dr. Apovnik: „Že kot študent sem večkrat hodil na dopust v Slovenijo, zaradi morja. Medtem sem odkril, da mi bolj prija — iz zdravstvenih razlogov — podnebje ob severni Sloveniji. Mislim tu na zdraviliške kraje, kot so to Slatina, Radenci, Rogaška.“

nt: „Se udeležujete tudi v kateri športni panogi?“

Dr. Apovnik: „Že kot gimnazijec sem se rad smučal. Tudi sedaj skušam obnoviti svoje znanje v tej panogi; z mešaním uspehom. Navdušena je seveda za smučanje hčerka, ki ima že svoje

druge smučiči in letos prav posebno obžaluje, da ni snega.“

nt: „Ob koncu še eno vprašanje: Kaj se bo za dr. Apovnika spremenilo, ko bo prišel v deželni zbor?“

Dr. Apovnik: „Spremenilo se bo seveda marsikaj. Predvsem bo način življenja, od mirnega uradniškega življenja, v kolikor sploh morem o tem govoriti ob dosedanem delu, bom prišel v delo, ki bo trajno zahtevalo skrajne napore. — In sploh način dela je bistveno drugačen.“

nt: „Se nameravate preseliti v Celovec?“

Dr. Apovnik: „S to mislijo se ukvarjam, ker je dnevna vožnja iz Velikovca v Celovec in nazaj predvsem v zimskem času le precej naporna.“

nt: „In lastni referat pri uradu koroške deželne vlade?“

Dr. Apovnik: „Mislim, da bo ravno volilna kampanja in izid volitev bistveno pripomogel, da se tudi to vprašanje reši pozitivno, da bo ta biro dobil tak status, ki omogoča — seveda v sklopu deželne uprave — tak status, kot je potreben za plodno in učinkovito delo.“

Psihogram dr. Pavla Apovnika

(po lastnih podatkih)

Rojstni datum: 28. 6. 1935 (v znamenju raka)

Velikost: vsekakor odgovarja manjšini

Teža: kar blizu norme

Barva oči: modra

Barva las: temnorjava

Številka čevljev: 41

Najljubša barva: bela; latinsko „candidus“

Najljubša roža: nageljni

Najljubša jed: ajdovi žganci — „že od otroških let sem“

Avto: Simca 1501, štev. K 80.006; „ni več najnovjši“

Najljubša pijača: „poleg mineralne radenske vode gradiščanska vina“

Najljubši avtor: „Imam zbranega celotnega Cankarja, od koroških avtorjev pa Florijana Lipuša najraje berem.“

Konjiček: knjige ...

Kaj ga posebno veseli: „Če komu morem pomagati“

Kaj ga najbolj jezi: „Nepoštenost in podtikavanje“

Pisan odmev na izjavo NSKS in ZSO

Na zelo pisan odmev je naletela letoletna skupna izjava odborov Narodnega sveta koroških Slovencev ter Zveze slovenskih organizacij. Avstrijski nemški časopisi so predvsem različno interpretirali nakazano pripravljenost za pogovore z zvezno vlado na Dunaju. Prinašamo v naslednjem nekaj zanimivih poročil:

Die Presse:

SLOWENEN GESPRÄCHSBEREIT

Eigenbericht der „Presse“

WIEN (r). Seine Verhandlungsbereitschaft zur Lösung der offenen Fragen und gleichzeitig seine Ablehnung einer Minderheitenfeststellung jedweder Art gab der Koordinationsausschuß des Zentralverbandes slowenischer Organisationen und des Rates der Kärntner Slowenen bekannt. In seiner letzten Sitzung verfaßte der Ausschuß eine Erklärung, in der es heißt, keine einzige Bestimmung des Artikels 7 des Staatsvertrages sei zur „vollständigen Zufriedenheit der Minderheiten“ erfüllt worden und die Feststellung ihrer Stärke sei „angesichts der nationalistischen Emotionen“ keine brauchbare Unterlage zur Regelung der offenen Probleme.

Volkswille:

KÄRNTNER SLOWENEN NEUERLICH GEGEN MINDERHEITENFESTSTELLUNG

Angesichts der „nationalistischen Emotionen“ keine Unterlage zur Regelung offener Fragen

KLAGENFURT. In einer Erklärung, die am Donnerstag der Koordinationsausschuß der beiden

Dachorganisationen der Kärntner Slowenen beschlossen hat, wird festgestellt, daß keine einzige der Bestimmungen des Artikels 7 des Staatsvertrages zur vollständigen Zufriedenheit der Minderheit erfüllt worden sei. In dieser Erklärung wird abermals eine Minderheitenfeststellung in irgendeiner Form abgelehnt, da eine solche als Bedingung für die Regelung der Minderheitenfrage im Staatsvertrag nicht vorgesehen ist. Angesichts der „nationalistischen Emotionen und tatsächlichen Angriffe auf die Rechte der Minderheiten“, heißt es weiter, könne eine Feststellung der Stärke der Minderheit keine brauchbare Unterlage für die Regelung der offenen Fragen bringen.

Der Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten und der Rat der Kärntner Slowenen erklären jedoch ihre Bereitschaft, mit der Regierung und den Gesetzgebern über eine erträgliche Lösung der offenen Fragen zu verhandeln, aber ohne irgendeine Minderheitenfeststellung oder „Zählung besonderer Art“. Es sei zur Genüge bekannt, wo die Kärntner Slowenen ihre kulturelle und wirtschaftliche Tätigkeit ausüben.

Kleine Zeitung:

SLOWENEN: JEDE MINDERHEITENFESTSTELLUNG WIRD ABGELEHNT

Sitzung des Koordinationsausschusses der beiden zentralen Organisationen

Klagenfurt. — Der Koordinationsausschuß der beiden Dachorganisationen der Kärntner Slowenen hielt heute eine Sitzung ab und beschloß eine acht Seiten umfassende Erklärung, die in den heute und morgen erscheinenden Nummern der beiden slowenischen Kärntner Wochenzeitungen veröffentlicht wird.

In der Erklärung wird festgestellt, daß keine einzige der Bestimmungen des Artikels 7 des Staatsvertrages zur vollständigen Zufriedenheit der Minderheiten erfüllt worden sei. Schon gar nicht könne von einer Übererfüllung einzelner Bestimmungen gesprochen werden. Die beiden zentralen Organisationen lehnen abermals eine Minderheitenfeststellung in irgendeiner Form ab, da eine solche als Bedingung für die Regelung der Minderheitenfrage im Staatsvertrag nicht vorgesehen sei. Angesichts der „nationalistischen Emotionen und tatsächlichen Angriffe auf die Rechte der Minderheiten“ könne eine Feststellung der Stärke der Minderheit keine brauchbare Unterlage für die Regelung der offenen Fragen bringen.

Der Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten und der Rat der Kärntner Slowenen erklären ihre Bereitschaft, mit der zuständigen Regierung und den Ge-

(Dalje na 4. strani)

Po enem letu vaj je šentjakovski zbor presenetil z visokim nivojem

Trud in idealizem pevcev sta bila nagrajena

Na začetku je bila ideja, porojena v osebi Lajka Milisavljeviča. To idejo je posredoval drugim, ki so jo sprejeli, vzljubili, sooblikovali in jo z njim realizirali. Dolga je bila pot od nove kulturne zamisli do njene uresničitve in prezentacije. Ideja je bila v ospredju in zapustila najmočnejši vtis. Podarjeni šopki nastopajočim so bili tudi zahvala navzoče publike in kompliment vseh tistih, ki idejo razumejo in

„Rožanska ljudska pesem na koncertnem odru“ vsebuje brošura znanstvene prispevke v zvezi z idejo koncerta. Radovan Gobec osvetljuje zadevo in pomen stilnih koncertov, dr. Radoslav Hrovatin podaja nekaj misli glede priredb in harmonizacij ljudskih pesmi, dr. Pavle Zablatnik analizira spored koncerta z vidika dialektologa in narodopisca, dr. Valens Vodušek nakuže delo in probleme zapisovanja ko-

na njegovih ramah. Za to mu gre vse priznanje in zahvala, ki naj bi bila vzpodbuda za nadaljnje delo. Mešani pevski zbor „Rož“ je izvajal svoj spored po kvalitetni višini, ki jo je dosegel z enoletnim delom in vajami. Tridesetčlanski zbor (15 deklet in 15 fantov) je izbran, z redkimi izjemami, iz pevk in pevcev, ki so doma v Št. Jakobu in okolici. Približno polovica članov poje prvič v zboru. Ta ozadja je treba videti in upoštevati za konstruktivno kritiko. Po enem letu je zbor podal rezultat svojega delovanja in kakovosti. Takoj je treba odšteti nervozo prvega nastopa. Zbor je lahko vesel dirigenta, ki ima zborovodsko in splošno glasbeno znanje ter ga zna tudi posredovati. Ustvaril je solidno bazo pevskega zboru, kar se je med drugim pokazalo pri nekaterih pesmih v zmožnosti petja fraz, glasbenih odstavkov, ki so po besedilu smiselno povezani. Nadaljnje delo velja zadostnemu in enotnemu dihanju ter posebno izdelavi homogenega zborovskega zvoka, ki ga odlikuje enotna barva vokalov. Končnice so pogosto prekratke in izzvenijo v decrescendu. Nekontrolirani so bili ob forte-koncih tenorji; sopranom bi želel prirastka in z njim višine; basi so v srednjih legah dobri, pa jim manjka nižina. Mehko, a prešibko je pel alt. Zbor zveni od mezzoforta dalje še trdo, kaže pa v pianu že mehko in uravnoteženost. Interpretacija pesmi je bila nekajkrat premonotona. Spremembe v ritmiki in dinamiki bo dalo pesmim več atmosfere.

V agogiki (tempi) se še močno čuti stil ljubljanskega akademskega pevskega zbora, ki bolj redko odgovarja in more zajeti vzdušje koroške ljud-

ske pesmi. Na sporedu je zbor imel tudi nekaj težkih, celo pretežkih skladb. Vse pesmi koncerta so pevci izvajali na pamet in s tem dokazali intenziven študij literature.

Rezultat enoletnega delovanja je prikaz in odsev zvestobe in ljubezni dirigenta in zbora do koroške ljudske pesmi.

Tako postaja Št. Jakob po dolgih le-

Prof. Paternu pride na celovško visoko šolo

V poletnem semestru 1975 bo predaval na celovški visoki šoli tudi profesor dr. Boris Paternu iz Ljubljane. Prof. Paternu deluje na filozofski fakulteti in slovi kot eden najboljših slovenskih jezikoslovcev. Napisal je tudi že več knjig. Na celovški visoki šoli, na katero pride na predlog prof. Issatschenka, bo predaval teme po lastni izbiri.

To bi moglo pomeniti začetek plodne kooperacije med celovško visoko šolo in ljubljansko univerzo.

tih molka spet središče pevskega udejstvovanja v Rožu in je s tem ponoven dokaz življenjske volje in kulturne zmogljivosti koroških Slovencev.

„Naša skrb naj bo, da bo pesem spet bolj zaživel. Naša pesem, ki zdaj zavriška, zdaj zaplaka, naj nikdar ne

Pisan odmev na izjavo . . .

(Nadaljevanje s 3. strani)

setzgebern über eine erträgliche Lösung der offenen Fragen zu verhandeln, aber ohne irgendeine Minderheitenfeststellung oder -zählung jedweder Art. Es sei zur Genüge bekannt, wo die Kärntner Slowenen ihre kulturelle und wirtschaftliche Tätigkeit ausüben, heißt es in der Erklärung.

Kurier:
BEHARRLICHE SLOWENENVERBÄNDE

Der Ausschuß der beiden Kärntner Slowenendachverbände hat am Donnerstag abermals „eine Minderheitenfeststellung in jedweder Form“ abgelehnt. Außerdem beharren die Slowenenverbände auf ihrer Ansicht, es sei keine einzige der Bestimmungen des Staatsvertragsartikels 7 zur vollständigen Zufriedenheit der Minderheiten erfüllt worden.

Salzburger Nachrichten:

SLOWENENVERBÄNDE AUF HARTEM KURS

Nichts aus Staatsvertrag „zur vollständigen Zufriedenheit“

KLAGENFURT (APA, SN). Die Kärntner Slowenen wollen mit der Regierung und den Gesetzgebern über eine erträgliche Lösung der offenen Minderheitenfrage verhandeln, wenn von einer Minderheitenfeststellung oder -zählung jedweder Art abgesehen wird. Diesen Beschluß faßte der Koordinationsausschuß des linksstehenden Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten und des rechtsstehenden Rates der Kärntner Slowenen. In einer acht Seiten umfassenden Erklärung dieser beiden Verbände heißt es, daß keine einzige der Bestimmungen des Artikels sieben des Staatsvertrages zur vollständigen Zufriedenheit der Minderheit erfüllt worden sei. Eine Minderheitenfeststellung wird abgelehnt, weil sie im Staatsvertrag nicht vorgesehen ist.

Die Slowenenverbände sprechen in ihrer Erklärung von „nationali-

SLOVENSKI PLES

Igrajo: „Dobri znanci“ in „Veseli Rožani“

Prireditelj: Slov. prosv. zveza

Čas: 11. januarja, ob 20. uri

Kraj: Delavska zbornica v Celovcu

Film „CVETJE V JESENI“

Prireditelj: KPD Šmihel pri Pliberku

Kraj: Farna dvorana v Šmihelu

Čas: 26. januarja, ob 19.30

„Z GALLUSOM PO AMERIKI“

film Vinka Zaletela

Prireditelj: SPD „Edinost“ v Štebnu

Kraj: gostišče Juena v Čepičah

Čas: 17. januarja, ob 20. uri

KOMUNALNO-GOSPODARSKI PROBLEMI

Kraj: Dom v Tinjah

Čas: Sobota, 11. januar 1975, od 9. do 16. ure

Predavatelj:

dr. Pavel Apovnik

inž. Blaž Singer

občinski mandatarji iz Podjune in Roža

utihne! Ubožnejši od berača vsak, kdor si jo pusti vzeti; neroden kramar vsak, kdor jo ponuja v zameno za tujo navlako; zavidanja vreden pa, kdor je spoznal njeno vrednost ter vzljubil njeno lepoto!“ (Dr. Pavle Zablatnik)

Uspeh nastopajočih je povezan z upanjem, da jim bo v vzpodbudo in skrb, da bodo to energijo in ta idealizem obdržali in ohranili za naprej.

vidijo njen veliki pomen za mozaik kulturne dejavnosti koroških Slovencev. Iz tega zornega kota je treba vsekakor gledati nastop novo ustanovljenega mešanega pevskega zbora „Rož“ preteklo nedeljo v nabito polni farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu.

Predstavili so se s sporedom izključno rožanskih ljudskih pesmi. Premišljeno in enotno je bil sestavljen spored, ki je vseboval večini neznane pesmi; pesmi drugega dela so doživle krstno izvedbo. Zaporedje pesmi so odločale rojstne letnice vseh vidnih prirejalcev in harmonizatorjev koroških ljudskih pesmi; v prvem delu že umrli skladatelji od najstarejšega do najmlajšega, v drugem delu še živeči od najmlajšega do najstarejšega. K stilistični enoti pevskega sporeda sta prispevala med pesmimi tudi Miklova Zalika in Toni Sticker s številnimi rožanskimi izreki, originalnimi tako po vsebini kot po prednašanju.

Ta stilni koncert je zaokrožila 50 strani obsegajoča brošura, ki jo je zbor izdal ob svoji premieri. Pod naslovom

roških ljudskih pesmi, ponatisnjen je tudi prispevek pokojnega dr. Franceta Cigana o koroški ljudski pesmi — danes.

V okusno opremljeni brošuri so ponatisnjena besedila vseh pesmi koncerta z navedbo kraja, zapisovalca in letnica zapisa. Besedilom drugega dela so dodani še izreki oz. misli harmonizatorjev dotičnih pesmi.

„Najbrž bi me pot bolj poredko zanesla prek Karavank, če tod ne bi — vsem viharjem navkljub — vztrajala slovenska beseda in z njo naša koroška ljudska pesem,“ je zapisal dirigent Lajko Milisavljevič in s tem izrekel motto, ki je botroval ideji nedeljskega koncerta in vsemu, kar je bilo in bo ustvarjenega na pevskega področju v Št. Jakobu z njegovo roko, znanjem, nadpovprečnim idealizmom in veliko ljubeznijo do koroške ljudske pesmi in do Koroške sploh. Zamisel in njena realizacija od zbiranja zborovskega in znanstvenega materiala, preko ustanovitve zbora in delovanja z njim, do izdaje brošure in nastopa na odru sloni

Za tiskovni sklad so darovali:

Dr. Rick Sustaric, Berkeley, Californija, USA	900.— šil.
Hubert Woschitz, Spittal/Drau	400.— šil.
Andrej Ogris, Drabunaze	50.— šil.
Lojze Popitsch, Gradec	50.— šil.
Hanzej Oman, Dunaj	50.— šil.
Rev. Janez Vilfan, Oberdrauburg	50.— šil.
Marija German-Zadnikar, Francija	50.— šil.
Oskar Kuttin, Knittelfeld	30.— šil.
Vera Volk, Dunaj	20.— šil.
Agnes Felser, Kapfenberg	20.— šil.
Janez Hafner, Gradec	20.— šil.
Neimenovani, Blato	20.— šil.
Rozalija Liendl, Žvabek	20.— šil.
Aichholzer, Čahorče	20.— šil.
Neimenovani, Udmat	20.— šil.
Franc Mikl, Št. Lenart	20.— šil.
Neimenovani, Pečnica	20.— šil.
Agnes Valentinič, Št. Jakob	20.— šil.
Lovro Petričič	20.— šil.
Simon Triesnig, Loče	30.— šil.
Marija Simonič, Vodiča vas	30.— šil.
Matevž Resman, Reka pri Št. Jakobu	30.— šil.
Florijan Oswald, Pazrije	30.— šil.
Valentin Plantev, Recinja	40.— šil.
Fridi Mak, Gorence	50.— šil.
Valentin Kasil, Zelinje	50.— šil.
Jožef Olip, Borovlje	50.— šil.
Stanko Trap, Kostanje	70.— šil.
Neimenovani, St. Rupert pri Velikovcu	80.— šil.

VSEM DAROVALCEM ISKRENA HVALA!

Štiri selski zbori so nastopili doma

V zadnjem času sta bili v Selah dve lepi kulturni prireditvi. Odkar obstoji prosvetno društvo „Planina“, je bila vsako leto — razen v dobi hitlerizma — na Štefanovo igra, tako tudi letos.

Igralci so publiki predstavili tokrat dramo „Izpod Golice“. Predočili so sodobno življenjsko zgodbo dveh ljubečih se src, polno pretresljivih pa tudi smešnih prizorov s srečnim koncem. Ni bilo lahko prirediti igre, v kateri nastopa toliko igralcev, predvsem zdaj, ko je večji del od njih zaposlen izven Sel in tako le težko prihajajo k vjam. A kjer je krepka volja, tam vse gre! Publika se je čudila, da

so igralci, tudi novinci, tako življenjsko naravno igrali. Udeležba občinstva je bila zelo številna, dvorana in balkon popolnoma zasedena. Vidi se, da ljudje raje prihajajo na prireditve domačih igralcev kot pa na gostovanja.

Za pust pa je pričakovati zopet kakšno igro, tokrat smešno.

Na praznik treh kraljev, 6. januarja, je društvo priredilo pevski koncert, kakršnega v Selah zlepa ni bilo slišati.

Nastopili so namreč kar štiri domači pevski zbori: mešani pevski zbor, ki ga vodi Francej Čertov, fantovski kvintet, fantovski zbor pod vodstvom Pavla Olipa. Ob

spremljavi kitare sta zelo ljubko zapeli dve pesmi mala Lidija in Valter Oraže iz Medborovnice, katerih oče in mati sta Selana. Nekaj povsem novega pa je nudil drugi del koncerta: petje mešanega zbora so spremljale skioptične slike Nanteja Pristovnika, ki so na platnu predočale to, kar so peli pevci mešanega zbora. Vseh pevskih točk je bilo 24.

Vsi zbori so peli občuteno in mehko. Znano je, da imajo selski pevci posebno mehke glasove. Ze večkrat so to izjavljali letoviščarji, ki so v cerkvi poslušali ljudsko petje. Vsekakor je ta pevski koncert mnogoštevilnim poslušalcem nudil prijeten kulturni užitek.

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ praznovalo 65. obletnico obstoja

V prostorni kinodvorani na Bistrici v Rožu je bila na Štefanovo, dne 26. decembra 1974, velika kulturna prireditev. Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah je praznovalo ta dan 65-letnico svojega obstoja. Spomin na ustanovitev je obsegal obse-

žen spored. Najprej so se spomnili sodelavci društva pri božji službi, ki jo je opravil za vse umrle društvence župnik Martin Skorjanc, vseh za kulturno in izobraževalno delo zaslužnih prosvetarjev sveške fare. Pri maši je pel moški pevski zbor.

Nato so se zbrali domačini in gostje pri Vrbniku v Svečah k odprtju ateljeja akademskega kiparja prof. Franceta Goršeta. O tej slovesnosti poročamo na drugem mestu našega lista. Popoldan pa je bila nato v okviru praznovanja 65. obletnice obstoja Slovenskega prosvetnega društva „Kočna“ jubilejna prireditev, katere se je udeležilo mnogo domačinov in rojakov iz okolice.

Za uvod je zapel društveni pevski zbor pod vodstvom prof. dr. Antona Feiniga Aljaževo „Naša pesem“. To je moto z besedilom, ki ga je posvetil pisatelj Fran Saleški Finžgar sveškim pevcem, uglasbil pa ga je Jakob Aljaž.

Nato je pozdravil goste in vse navzoče predsednik Slovenskega prosvetnega društva dr. Valentin Inzko. Med gosti je pozdravil župana bistriške občine, ljudskošolskega ravnatelja Othmarja Baurechta z vrsto občinskih odbornikov, župnika Martina Skorjanca, ravnatelja Mohorjeve družbe, msgr. dr. Janka Hornböcka z duhovščino iz sosednjih far, predsednika Krščanske kulturne zveze, župnika Lovra Kaslja, deželnega poslanca in bilčovskega župana Hanzija Ogrisa, medicinskega svetnika dr. Stanke Jelena, predstavnika Slovenskih prosvetnih društev iz Št. Janža, Bilčovsa in Št. Jakoba v Rožu vse sodelujoče pevce s pevovodji. Zbore so vodili: prof. dr. Anton Feinig, Joško Boštjančič, Lajko Milisavljevič in Simon Triessnig. Pozdravil pa je tudi predstavnice ostalih v občini delujočih kulturnih ustanov, med njimi pevovodjo nemškega moškega zbora „Harmonie“ Francija Kisslingerja.

Po tem pozdravu je spregovoril župan bistriške občine, ravnatelj Othmar Baurecht, ki je čestital Slovenskemu prosvetnemu društvu „Kočna“ v obeh deželnih jezikih k jubileju. Hkrati je župan pozval vse kulturne ustanove v občini k sodelovanju ter izrazil željo, naj bi pomenila ta prireditev začetek plodnega sodelovanja vseh v bistriški občini.

Za županom je spregovoril predsednik Krščanske kulturne zveze, župnik Lovro Kaselj. Orisal je poslanstvo kulturne dejavnosti naših prosvetnih društev ter poudaril, da se člani in predstavniki Slovenskega prosvetnega društva „Kočna“ zavedajo svoje odgovornosti, ki jim jo nalaga kulturna tradicija kraja in zahteva po sodobnem kulturnem ustvarjanju in prosvetnem udejstvovanju.

Po govoru predsednika Krščanske kulturne zveze so spet nastopili pevci SPD „Kočna“. Zapeli so Jenkovo „Lipa“, Maroltovo „Nekoč v starih časih“ in Vodopivčevo „O večerni uri“. Posamezne pesmi sporeda je z vsebinsko bogatim besedilom povezovala v celoto absolventka Slovenske gimnazije Alenka Inzko.

Nato je sledil nastop moškega zbora Slovenskega prosvetnega društva „Bilka“ iz Bilčovsa. Pod vodstvom Jožkota Boštjančiča so zapeli pevci narodno „Rožmarin“, narodno „Studenček“ v priredbi Radovana Gobca in pesem „Mam dro fletno navajano“.

65-letnemu delovanju Slovenskega prosvetnega društva „Kočna“ je posvetil slavnostni govor dr. Valentin Inzko. Dejal je: „Z veliko

hvaležnostjo se spominjamo vseh rodoljubov, ki so v zadnjih 65 letih oblikovali v našem kraju kulturno življenje v okviru domačega prosvetnega društva. Ime nosi ta kulturna ustanova po Kočni, gori Karavank, ki spominja naše ljudi na trudapolno in vztrajno delo prejšnjih rodov. Zato se ne čudimo, da so se odločili rodoljubi naše fare pred 65 leti prevzeti za svoje kulturno društvo prav ime gore, ki naj bi jim bila simbol pri izobraževalnem delu in vršitvi njihovega kulturnega poslanstva. Zavedali so se tega, da je vsako kulturno delo povezano z velikim naporom in da obrodi sadove le ob dosledni vztrajnosti.“

Nato je prikazal govornik požrtvovalno delo društvenikov, ki so se udeleževali od leta 1909 naprej v domačem prosvetnem društvu z odrskimi, pevskimi, glasbenimi in telovadnimi nastopi. Prosvetno delo je bilo povezano predvsem s Krzrnarjevo hišo, kjer je bila tudi knjižnica s prosvetno dvorano pri Adamu, kjer so igrali predvsem igre. Vodilni osebnosti kulturne dejavnosti sta bila duhovnika Joško Rudl in Viktor Ruprecht. Izguba, ki jo je društvo utrpelo za časa vojne je bila velika. Vendar je bilo možno na osnovah, ki so jih položili prosvetni delavci v desetletjih po ustanovitvi, delo leta 1945 uspešno nadaljevati. Danes je osredotočeno prosvetno delo predvsem na pevsko dejavnost, a tudi odrske nastope. „Odprtje ateljeja akademskega kiparja profesorja Franceta Goršeta v okviru praznovanja 65-letnice pa kaže,“ je dejal dr. Inzko, „na novo razsežnost kulturne ustvarjalnosti tudi Slovenskega prosvetnega društva „Kočna“ kot bistven doprinos h kulturni in duhovni rasti dežele. Dr. Inzko je zaklju-

čil: „Ob zavestni gojitvi lastne kulture iščemo sodelovanje z večinskimi narodom. Želimo, da bi se v naši občini to sodelovanje čim bolj gojilo in čim bolj uspešno razvijalo. Z današnjo prireditvijo smo hoteli poudariti tudi ta nadvse važni in aktualni vidiki naše kulturne dejavnosti.“

Pevski spored rožanskih zborov

Po slavnostnem govoru je zapel mešani pevski zbor iz Št. Jakoba v Rožu. Trideset mladih pevcev in pevk je stalo na odru. Pod vodstvom Lajka Milisavljeviča so zapeli Maroltovo „Vigred približa se“, Hubadovo „Je dro uštno poleti“ in Ciganovo „V ves“.

Po nastopu mladega pevskega zbora iz zgornjega Roža, je zapel nato združeni pevski zbor pevcev iz Sveč in okolice Baškega jezera pesem Mirota Kernjaka „Je na Dravca mahva“, solospjev je izvajal prof. dr. Anton Feinig, zbor pa je vodil Šimej Triessnig. Nato je

sledila „Pesem od rojstva“, petje je vodil dr. Feinig, kot solist pa je olepšal nastop s svojim baritonom prof. dr. Janko Zerzer.

Nadvse dobro uspela prireditev je izzvenela nato z rusko žalostinko „Žrtvam“ in „Zdravico“ Ubalda Vrabca, ki so ju zapeli združeni pevski zbori iz Sveč, Bilčovsa in okolice Baškega jezera pod vodstvom dr. Antona Feiniga. Veliko navdušenih članov društva je izgubilo življenje v zadnji vojni. Svojim umrlim predhodnikom v spomin so zapeli združeni pevci žalostinko, za razhod pa skladbo s programatično izpovedjo in besedilom največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna „Žive naj vsi narodi!“

V kraju, ki je dal slovenskemu narodu vrsto uglednih rodoljubov in narodnih voditeljev, smo doživeli kulturno prireditev, vredno dela predhodnikov, prireditev, ki je pričala o visoki ravni slovenske prosvetne in kulturne dejavnosti sredi Roža.

Viktor Parma - skladatelj koračnice „Mladi vojaki“

25. decembra 1924. leta je v Mariboru umrl tedanji častni dirigent mariborskega opernega gledališča, skladatelj Viktor Parma. Rodil se je v Trstu 20. februarja 1858. leta. S starši se je v mladih letih selil iz mesta v mesto, povsod pa je poleg obveznega šolanja pridno študiral tudi glasbo. Po končani gimnaziji je odšel na študij prava na Dunaj in se nato kot pravnik udeleževal v Ljubljani, Kočevju, Kranju, Krškem, Postojni in Logatcu, kasneje pa tudi v Novem mestu. Prav tu je ustanovil novomeški godalni orkester, v katerem je tudi sam igral violino.

Ze zgodaj se je Viktor Parma posvetil komponiranju. Prvo njegovo delo je opereta Lizika, ki jo je kasneje predelal v Caričine Amazonke. Prva Parmova opera pa je Urh, grof celjski, ki jo je skomponiral leta 1894, leto dni zatem pa je bila prvič uprizorjena. Znano Parmovo opero enodejanko Ksenija je uprizorilo leta 1887 tedanje ljubljansko operno gledališče. Parmova Ksenija je kmalu obšla tudi številne druge operne odre. Leta 1907 je Parma skomponiral opereto Nečak, dve leti zatem pa opereto Apolonov hram. Med številne Parmove kompozicije prištevamo glasbo za ljudski igri Rokovnjači in Legionarji, napisal pa je skladbo tudi za Prešernovo balado Povodni mož. Leta 1919 je dokončal svoje veliko operno delo Zlatorog, ki je bilo uprizorjeno že naslednje leto.

Slovenski skladatelj Viktor Parma je v avstro-ogrskih časih povsod poudarjal svoje slovenstvo, zaradi česar ga je tedanji režim nenehno preganjal. V Litiji, kjer je služboval, so Parma zaprli in ga po izpustitvi premeščali iz kraja v kraj, dokler ga niso na Dunaju najprej

suspendirali, zatem pa prisilno upokojili.

Leta 1919 častni dirigent Mariborske opere

Viktor Parma se je takoj po ustanovitvi prvega mariborskega gledališča pridružil Hinku Nučiču ter postal častni kapelnik in dirigent tedanjega mariborskega opernega orkestra. Mariboru je Viktor Parma ostal zvest pet let, vse do smrti. Na mariborskem odru so se pod taktirko Viktorja Parme zvrstile številne njegove operne in operetne kompozicije.

Na božični dan je Viktor Parma umrl v mariborski bolnišnici. Zaradi tedanjih obveznih božičnih praznikov se je Parmov pogreb nekoliko zavlekel. Na prevoz v Ljubljano je čakalo njegovo truplo v mariborskem narodnem domu, odkoder so ga v žalnem sprevodu tisoči Mariborčanov pospremili do kolodvora. Žalne koračnice mu je v slovo igrala tedanja mariborska vojaška godba, ki mu je tik pred odhodom vlaka zaigrala v slovo še njegovo slovito koračnico Mladi vojaki.

Koračnica, ki je obšla ves svet

Leta 1900 je Viktor Parma na besedilo Josipa Jurčiča skomponiral koračnico Mladi vojaki. Ta koračnica je neverjetno hitro zaslovela doma in v tujini. V svoj program so jo sprejele vse tedanje godbe na pihala, in znana je postala celo v Ameriki.

Za svoje plodovito delo je Viktor Parma prejel številna priznanja, med drugim tudi red sv. Save. Starejša generacija Mariborpa se še spominja zadnje uprizoritve Parmove operete Caričine Amazonke. 19. marca 1941 je bila namreč uprizoritev te operete v polni gledališki dvorani. Tedaj je že močno dišalo po vojni. Naslednjega dne, 20. marca, so morali biti že vsi tedanji vojaški godbeniki, ki so sestavljali mariborski orkester, v mariborskih kasarnah v strogi pripravljenosti. Tako so bile Caričine Amazonke kot zadnje glasbeno delo v predvojnem Mariboru uprizorjene 17 let po skladateljevi smrti.

B. P.

MESTNO GLEDALIŠČE

PETEK, 10. januarja, ob 19.30: DIJAK PROSJEK (Der Bettelstudent), opereta Karla Millöckerja. — SOBOTA, 11. januarja, ob 19.30: LA TRAVIATA, opera premiera Giuseppea Verdija. Delo bodo peli v italijanskem jeziku. — TOREK, 14. januarja, ob 19.30: DIJAK PROSJEK. — SREDA, 15. januarja, ob 19.30: LA TRAVIATA. — ČETRTEK, 16. januarja, ob 19.30: PAGANINI, opereta Franza Leharja.

Sodobna slovenska lirika v Dokumentih

V Kölnu izhaja že trideset let časopis »za nadnacionalno sodelovanje« z naslovom »Dokumente«. V zadnjem letošnjem zvezku je priobčil z naslovom »Slovenische Lyrik der Gegenwart« (Sodobna slovenska lirika) 27 prevodov iz naše poezije, ki jih je uredništvo posnelo iz knjige, ki je letos izšla pri dortmundski založbi Wulff-Verlag. Za to zbirko je pesmi prevedel dr. Franjo Smerdu, ki je že s prejšnjimi prevodi v nemščino izpričal tankočutno jezikovno znanje in pravi pesniški navdih. Iz omenjene knjige je posneta tudi uvodna beseda Filipa Kalana, ki slikovito opisuje kulturno okolje, v katerem je nastajala tu predstavljena lirika; nato se vrste njeni izbrani primeri. Večina pesnikov je zastopana z dvema pesmima, neka-

teri pa samo z eno. Za revijo »Dokumente« so izbrali pesmi Petra Levca, Ivana Minattija, Jožeta Šmida, Lojzeta Krakarja, Janeza Ovsca, Branka Hofmana, Kajetana Koviča, Janeza Menarta, Toneta Pavčka, Daneta Zajca, Gregorja Strniše, Jožeta Snoja, Vena Tauferja, Hermana Vogla, Svetlane Makarovič in Ervina Fritza. — V tem zvezku simpatične kölnske revije je objavljen tudi sestavek Freda Vieleahna »Freie Diskussion in Jugoslawien« (Svobodna diskusija v Jugoslaviji). Tu je pisec z očitno solidarnostjo in s polnim razumevanjem orisal potek in idejni značaj letošnjega pisateljskega sestanka v Portorožu, ki ga je organiziral slovenski PEN klub pod vodstvom Mire Miheličeve.

Odprtje ateljeja akademskega kiparja prof. Franceta Goršeta

V okviru praznovanja 65. obletnice Slovenskega prosvetnega društva „Kočna“ v Svečah je bilo na Štefanovo ob enajsti uri dopoldne slovesno odprtje ateljeja akademskega kiparja prof. Franceta Goršeta. Odprtja se je udeležilo precej domačinov, vaščanov, ki z velikim zanimanjem zasledujejo umetnikovo ustvarjalno delo, odkar se je naselil v tej preprosti rožanski vasi. Pri slovesnosti je bilo navzočih tudi mnogo umetnikovih prijateljev in znanih kulturnih delavcev s Primorske, predvsem Goriške, iz Ljubljane in seveda s Koroške. Med udeleženci smo videli tudi slovenske umetnike, kot profesorico Zorko Weiss, Gustava Januša, Andreja Kosiča in arhitekta prof. Janeza Oswalda.

Za uvod slovesnosti je zapel domači moški pevski zbor pod vodstvom prof. dr. Antona Feiniga pesem „Slavček mili“, nato pa je pozdravil predsednik Slovenskega prosvetnega društva „Kočna“ dr. Valentin Inzko vse navzoče, med njimi tudi hčerke in sorodnike bivšega gospodarja kmečke hiše, Franca Mūdna, ki je bil skozi več let v Svečah tudi organist in

tajnik Slovenskega prosvetnega društva. Njegov dom služi sedaj še v širšem pomenu umetnosti in slovenski kulturi. Dr. Inzko je poudaril, da so se udeležili odprtja predstavniki slovenskega kulturnega življenja iz zamejstva in Slovenije, iz krajev torej, v katerih umetnik sedaj ustvarja.

Po predsednikovih pozdravnih besedah je predstavil prof. dr. Janko Zerzer umetnika in njegovo delo. Prof. France Gorše je ustvarjal kot umetnik pred drugo svetovno vojno v Sloveniji. Že tedaj je bil kot umetnik priznan. Imel je svojo šolo, z razstavami in deli, ki jih najdemo tako v Ljubljani kot v Beogradu je bogatil slovenski kulturni prostor, preko njega pa je seznanjal o slovenski kiparski umetnosti tudi druge, predvsem sosedne narode.

Leta 1945 se je preselil prof. Gorše v Trst, kjer je poučeval tudi na srednji šoli in sodeloval pri slovenskem radiu. Kot umetnik je zapustil na Primorskem močne sledove. Leta 1952 se je preselil v Združene države Amerike. Ustvarjal je v New Yorku, v Clevelandu in v Kanadi. Največ njegovih del se

nahaja v Washingtonu, v New Yorku in v Torontu. V Ameriki je živel umetnik devetnajst let. Leta 1971 se je vrnil spet v Evropo. V Svečah na Koroškem je kupil kmečko hišo. Sem se je naselil 25. maja 1973. Tu je sedaj nastal njegov atelje, kjer ustvarja kot umetnik sredi svojih ljudi, sredi koroških Slovencev, ki jih je vzljubil, ljudi, katerih kulturno življenje bogati.

Vse to nam je prikazal prof. dr. Janko Zerzer v orisu umetnikovega dela in njegove življenjske poti. S pesmijo „Lipa zelenela je“, ki jo je zapel moški zbor Slovenskega prosvetnega društva „Kočna“, smo zaključili slovesnost odprtja ateljeja akademskega kiparja Franceta Goršeta. Nato smo si ogledali najnovejša dela, ki krasijo sedaj umetnikov atelje v Svečah.

Glavni kralj

Glavni kralj, gospod Andrej Janko, in jaz sam, prav tako priložnostni igravec in komediant, sva tiste revne dni stanovala v odročni ulici velikega mesta. Gospod Bregar, zamorski kralj, je stanoval na drugem koncu mesta.

V najini majhni sobici sva sušila perilo, pila najcenejše žganje in sanjala o boljših časih.

Vsako jutro smo se v zgodnjem januarskem času sestali v zakotni krčmi in se nato, oblečeni v svete tri kralje, odpravili na delovna mesta.

Igralske obrti se nismo nikoli izučili. Nikakršnih diplom nismo imeli. Gospod Janko, ki smo mu pravili Glavni kralj, je bil nekoč obrtnik, čevljar verjetno. Vendar je zaradi pijančevanja obrt zapravljal, pa tudi poznejše cerkovništvo se mu ni dobro obneslo. Gospod Janko, ki je bil silno debel in visok, je torej predstavljal glavnega kralja, čeprav nismo vedeli, kdo je glavni kralj pravzaprav bil.

Kadar je bil docela pijan, je Glavni kralj samo ihtavo sikal: „Boltežar, Boltežar!“

Torej je bil, tako smo si mislili, glavni kralj Boltežar.

Gospod Bregar je bil svoje dni računovodja. Vendar je nesrečno in nerodno poneveril večjo vsoto, tako da je moral za več let v luknjo. Kaj se hoče! S svojo neznanostjo, a v nekem smislu docela eksozično postavico je dobro predstavljal zamorskega svetega kralja. Seveda, kadar se je Bregar že zjutraj nekoliko preveč napil, je v vlogi kralja kar preveč pretiral. Silno imenitno se je držal in vedel, dostojanstveno je krilil z rokami in donel z mogočnim glasom. Majhni otroci so se ga tedaj posebno bali. Čutili so premoč silovitega duhovnega človeka, ki je po rodu morda res bil kralj, gotovo pa je prihajal vsaj iz boljše družbe.

Starejši pa so se samo ironično in prizadeto smehljali. Čutili so, da je s kraljem morda nekaj narobe. Če je iz kraljevih ust tedaj udaril zadah po slabem žganju, so mnogi takoj vedeli, koliko je ura. Kar nič nismo tedaj bili veseli, saj smo pre-

jeli za kazen manj ali pa zelo malo denarja.

Iz gledališča smo po zaslugi nekega prijaznega duhovnika dobili tri kraljevska oblačila. Kričavo rdeče in modro, a vseeno že sprano platno, oguljeni žamet, prstan iz barvnega stekla, bakrene in pločevinaste verižice.

Mestna uprava nas je naročila v bolnišnico. Tu smo se majali med posteljami, ljubeznivo smehljali, kimali z glavami in se trudili pobožno gledati. Pod božičnim drevesom smo hripavo zapeli pobožno pesem in čakali na plačilo.

Glavna sestra nam je velela, naj odidem v sprejemno sobo. Tu so nam dali pomaranče, piškote, bonbone in vsakdo je popil kozarec pomarančnega soka. Glavni kralj je bil od gneva kar zabuhel v obraz. „Saprlo!“ je rekel, „žganje bi se mi bolje prileglo!“

Po dopoldanskem obisku v bolnici smo bili povabljeni v neki otroški vrtec. Tu ni bilo tako slabo, ker so bile vrtnarice mlade in prijazne in so nam dale kar precej denarja. Na otroke smo naredili karseda ugoden in dostojanstven vtis, čeprav je zamorec Bregar strahovito krilil z rokami in nekaj nerazločno momljal predse.

Opoldne se je Bregar nekoliko preveč napil. Zato se je po kosilu zelo majal po cestah. V roke sva mu potisnila palico in mu velela, naj dela vtis zelo betežnega starega zamorskega kralja.

Ta misel niti ni bila tako slaba. Ljudje so začutili nekakšno usmiljenje s tem ubogim bitjem. Nastopali smo po sirotišnicah, otroških vrtcih, hiralnicah, bili smo v umobolnici in podobno. Moram reči, da smo popoldne zelo dobro zaslužili.

Glavni kralj gospod Janko je bil kar rdeč v obraz zaradi petja, zmagozavnega nastopanja, toplega zraka in obilne pijače in jedadče.

Po večerji, ki smo jo odpravili kar stojé v bifeju, smo imeli še en nastop, in kakšen nastop.

Cerkvena organizacija je priredila v župnijski dvorani poseben slavnostni večer.

Zelo sem občudoval pločevinasti prstan z barvno črepinjo na sredi, ki se je tako dostojanstveno smehljajal z moje roke.

Da, bil sem kralj, sam pravcati sveti kralj, jaz, ki so me drugače imenovali kurji tat in s prstom kazali name. Svoje dni me je bil oče dal v šole, da bi se česa izučil. Vendar mi učenje ni šlo izpod rok. Vse, kar sem se v teh šolah naučil, je bil izrek „Semper et ubique“. To so bile latinske besede in baje so pomenile „Vedno in povsod“. Kadar sem bil zelo pijan, sem ponavadi imel navado izrekati to svojo tako težko pridobljeno in priborjeno učenost. Zato so mi ljudje kar začeli porekati „Semper-et-ubique“. Semper-et-ubique je prišel, Sem-

per-et-ubique je ukradel kokoš in podobno.

A kaj bi modrovali! To so pač pasti in trdote življenja. Priznam, tudi sam jim nisem ušel!

Torej smo stali tam v dvorani na odru in bili smo središče sveta in osrednji dogodek večera. Kljub videnosti smo se kar zbrali, tako da smo vlogo dobro odigrali. Peli smo cerkvene pesmi, se smehljali in priklanjali.

Večer nam je prinesel precej denarja. Glavni kralj gospod Janko je še pred nama odkoracal v krčmo in kar v kraljevskem ornatu zaropotal po mizi. Vsedli smo se k topli peči in žganje nam je kloktalo po grlu.

(Dalje na 7. strani)

V nevihti

Objokani dan se je grbančil v sivini polnih oblakov in vijoličasta luč bliska je posvetila skozi okno in bežno zažrtala oblike belih postelj in spečih teles.

Zamišljeno je strmél predse in mimo njega so se pomikale nedoločene vizije njegovega preproste in povprečnega življenja. Univerza, množica študentov, ki so z vpitjem omamljali svoje težave in se kriče odpravljali v mesto...

Zmešane slike so letele sem in tja kot muhe v vročinskih možganih. Ni molil in niti ni priporočil svoje duše Bogu, saj se ni zavedal nobenega smrtnega greha, saj ni nikomur nič hudega naredil. Hotel je spati — še nikoli ni bil tako utrujen. A nanj so se zgrinjale slike v podobi velikih lepakov, móra ga je pritiskala k tlom, med bele rjuhe in mehko posteljino.

Spomnil se je besed, ki so ga tisto vroče sobotno popoldne tako užalile:

»Boris, ti si osel. Ja, no — saj kaj drugega ne moreš biti! Opravičuj se s tem, da ne poznaš razloga našega početja in se umikaš, češ da bodo domači v skrbeh, če te ne bo domov...«

Jezil se je na svojo ravnodušnost ob teh besedah, a demonstracija, stavke, tepeži in kričanje so se mu upirali in ni se hotel pridružiti svojim tovarišem. Oče mu

je prepovedal. Sam se ni zanimal za politiko in živel je mirno življenje v vasi, ne meneč se za dogajanja, ki so mnogokrat razburila tudi najbolj pasivno množico. Poleg tega je bil Boris edinec in lahko bi se mu kaj hudega pripetilo.

Končno se je nekega dne, po dolgem oklevanju, odločil. Tudi on, da, tudi on naj bo aktivna sestavina te množice, tudi on bo odslej kričal v prvi vrsti...

S težkimi koraki so študenti stopali po široki tlakovani cesti in kričali gesla. Med množico so se slišali razburjeni kriki: »Na Trg edinosti! Na Trg edinosti!«

Sam je tulil z njimi in se veselil bodoče zmage. Da, zmage, saj je bilo usojeno, da bo mladina zmagala, da bodo novi atomi razgradili stare.

Končno so prišli na cilj. Ob vogalih so jih čakali oboroženi policaji, ki so se pripravljali na to, da preprečijo morebitne tepeže.

Bil je najlepši dan v njegovem življenju. Bilo je tako lepo, tako veličastno — kot da bi si sonce podalo roko s tem tako važnim dnem.

Kakor v sanjah je opazil nenaden nemir, ki se je polasčal njegovih tovarišev. Množica se je prerivala, se pehala sem in tja kot droča reka ob poplavi. Nenadoma se je zavrtelo nebo nad njim, še močnejše je posvetilo sonce, a že

ga je objela tema. Bolečina ga je obvladala samo za trenutek, vendar ni več vedel ne kod, ne kam.

Zbudil se je z obvezami, z nadelžno, žgečkajočo bolečino nekje na glavi. Vprašujoč je pogledal in se zganil, da bi si ogledal novo, neznano okolico. Zaječal je in stisnil zobe.

Oblaki so nepremično stali na nebu in po malem izgubljali svoje turbobne obrise. Čutil je, kako mu po čelu curlja tanka rečica in ga žgečka tik ob ušesu. Svoj konec je prenašal ravnodušno, topo, niti ve-

Sreča

**Zvezdnata noč,
luna na nebu.
Vse je tiho,
prsti najini
prepletajo se.
Čutim tvoj topel dih,
čutim tvojo toplo dlano,
čutim vonj pomladi.
Objem tvoj
zdrami me iz sanj...
Ko s poljubom
nase me prikleneš,
želim, da sreča bi ostala.
A že se je naredil dan,
in izpustila dlano
je drago dlano.
Potem? Potem odšla sva
vsak na svojo stran.**

A. R.

del ni, čemu vse to. Ni bil vajen bolečin in v svojem otroštvu se je strašno bal injekcij, s katerimi mu je mama grozila, če je ni ubogal. Umiral je v upanju, da bo njegova smrt pomenila nekaj za vse — za mater, za očeta, za njegove sošolce, za...

Nevihta je tulila v noč. Bliski so sekali prostor in čas, ropotanje groma je zamiralo v daljavi. Poslednja svetloba je oblila predmete v sobi in oplazila mrtvo truplo.

Rastlinje, ki je raslo v parku pred bolnico, se je edino veselilo mokrega dne in z razprtimi listi pričakovalo, da se na skrivnosten način zbudi novo življenje in po nevihti raste naprej.

E. S.

DR. IVAN TAVČAR:

12

Ovetje v jeseni

„Pojdiva domov!“ je zaječala. Do doma ni izpregovorila besedice. Samo sedaj in sedaj me je premerila s plahim očesom, prav kakor da bi ne mogla verjeti, da se ji je kaj takega pripetilo.

Skoraj pri vasi sva srečala Luco. Imela je koš ob rami in srp v roki.

„No, Luca, kam pa, kam?“ jo vprašam.

Bolezen se ji je še vedno poznala in bila je kakor suh list, ki je ležal vso zimo pod snegom. Odgovorila je:

„V Kalarjevo dolino grem in požela bom vranje noge. Dosti jih tam raste, Kalar je dovolil, da jih lahko požanjam. Za prašiče so pa le dobre.“

Obraz se ji je pričel žareti in nekako slovesno je pričela pripovedovati:

„Gotovo še ne veste, da bo naš Matijček stopil v službo h Kalarju. Komaj sedemnajst let ima, pa bo že za volarja. Tekó se mi dobro zdi!“

„Kako je pa s Šimnom?“

„Šimen, ta je pa žival! Dela, pa veliko ne more. Građiška še vedno je na njem!“

Beseda „žival“ ali pa še celo „živalica“ je v našem pogorju najnežnejši izraz ljubezni ali sočutja. Ko sem ta izraz uvedel v slovensko povest, sem se moral s Stritarjem skoraj boriti, da mi ga ni črtal; pokojni Erjavec, ki je bil najmehkejša, pa tudi najplemenitejša slovenska duša, mi pa „živali“ v mojem „Tržačanu“ sploh nikdar odpustiti ni mogel. Niti Stritar niti Erjavec me nista mogla predruđaćiti: „živalica“ je naš najnežnejši izraz ljubezni ali pa usmiljenja! —

Luca se je odpravljala: „Vranja noga se sama ne požanje.“ Zopet je z žarečim obrazom ponovila: „To pa vama povem, tekó sem vesela, da pride fant h Kalarju!“

VIII.

Drugi dan še nisem odšel. Pripetilo se je, kar se je pri Presečnikovih vsako leto parkrat dogajalo: Liza in Danijel sta se sprla. Pred hlevom, tako da vaškím otročajem ni ostalo prikrito, sta se nekaj rvala. Pri koncu pa je bil Danijel tako rekoč pred vso vasjo tepen. Pri nas je namreč navada, da sme ženska, če je slabe volje, tudi udariti; sramota pa je, če moški žensko tepe. Veliko pretepev sem že videl; ko je dekle vleklo svojega iz tolpe pretepačev, so padali tudi udarci, ali na dekleta ni padel niti eden in najsi je bilo še tako sitno!

V Danijelu je vse kipeló, nazaj udariti pa ni smel. Zatorej je Presečniku „ušel“ ter izginil od dela, da niso vedeli kam. Moral sem jaz opraviti njegovo delo, ker gospodar vsega ni zmogel.

Potekel je prvi dan, a Danijela od nikoder; tudi drugi dan se je bližal koncu, ali Danijela še vedno od nikoder! Bili smo pri večerji, ko jo prilomasti v hišo. Sédel je takoj pri vratih na klop pod sklednik ter izpregovoril: „Le eden naj mi katero reče!“

Škripal je z zobmi in srdito stezal roke kvišku. Zadel je ob žličnik na steni, da se je sprožil ter padel po tleh. Žlice in kuhalnice so letele na vse strani. Liza je vstala od mize, pobrala žličnik in kar se je bilo raztreslo iz njega. Pri tem ni izpregovorila besedice, kar je hlapčeta še bolj stogotilo.

Škripal je: „Táko bo mene tolklo! Le čakaj, saj boš enkrat moja žena! Ti! Ti!“ Liza je pobrala svoje reči ter jih odnesla v vežo. Če tepe mož svojo ženo, to sicer ni lepo, ampak sramotno ni, kakor je sramotno tedaj, če udariš tujo žensko!

Tisti večer je jedel z nami karlovški Anžon, znana prikazen v pogorju. Iz karlovškega mlina mu je bil oče izgovoril strm in malo rodovitén breg, bratje pa so mu po-

magali, da je na tem bregu postavil leseno kočó, v kateri je prebival. Kar je potreboval, si je s trudom pridela v teh svojih melinah, kjer je vsako leto prekopal nekaj ledine. Ostalo pa mu je še toliko senožeti, da je redil kravico v hlevu. Postranskega zaslužka si je pridobival s tem, da je hodil na Tolminsko po nože in nožičke, če je dobil kako naročilo. Bil je velik čudak, a ljudje so ga imeli radi. Tudi k Presečnikovim je zahajal, in umelo se je, da mora sestri za mizo in jesti. Prihajal ni samo zaradi tolminskih nožičk, prihajal je tudi zaradi Lize. Star je bil nad petdeset let, a njegova večna želja je bila, da bi mu Bog odkazal ženico, ki bi malo jedla — glavno je moral snesti sam, ker je bil visok ko hrast in širok ko hiša — in veliko delala. Tudi otrok je hotel imeti, ker je zakon zato vpeljan, da se dobé otroci, kar je vam, častite gospe, itak komaj znano.

Karlovški Anžon je bil tisti večer gospodarju prinesel naročeno nožičko, po katero je bil „bruhnii“ na Tolminsko, Lizi pa ruto rumenih hrušk, po katere je bil „bruhnii“ na Cerkljansko. Že nekaj let sem je prinašal Presečnikoví dekli te hruške in upal je, da ji polagoma z njimi omehča srce, da postane njegova žena. Liza je leto za leto hruške pohrustavala, kozavega svojega Danijela pa vendar ni hotela pustiti. Vzlic temu je gojil Danijel grdo jezo na Anžona in tudi ta večer je prišel prejkoné samo zategadelj domov, ker je slišal, da je oni v hiši. Ni se mu videlo previdno, puščati Lizo sámo s snubačem, ki je imel njivo, kočó, „hlev in kravčeta“.

Ko se je Liza zopet vrnila v hišo, je hlapčé znova zakričal:

„Le čakaj, ko boš moja, potlej boš videla, kdo bo trpel v hiši, stara reta ti!“

Oglasil se je Anžon počasi in važno:

„Z žensko se lahko tudi drugače govori, bi jaz dejal.“ To je Danijela močno razpalilo:

„Kaj se boš ti zame menil! Jaz bi dejal, — tu je opo- našal karlovškega govorico — „da človek lahko kaj iztakne!“

(Dalje prihodnjič)

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 12. 1.: 7.05 Duhovni nagovor. — Po vaši želji.
PONEDELJEK, 13. 1.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Aktualna znanost. — Harmonika, kitara, bas.
TOREK, 14. 1.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob Dravi. — 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Šport. — Otroci, poslušajte!

SREDA, 15. 1.: 9.15 Slovenska šolska oddaja — IV. — 13.45 Celovski radijski dnevnik. — F. Kukovica: Ded pripoveduje — „Turki pred Železno Kaplo“.

ČETRTEK, 16. 1.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

PETEK, 17. 1.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — M. Kumer-Črčej: Douta po rijeci — 3. — Dr. E. Prunč: Iz naše kulturne zakladnice za našo kulturno zakladnico.

SOBOTA, 18. 1.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 12. januarja:

9.25—11.00 Tekmovanje za smučarski pokal v Wengnu: Slalom za moške; 1. spust
 12.55—14.00 2. spust
 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Tobj in Tobija
 17.00 Kralj Bradač dušilec
 17.30 Za družino: Jurij
 17.55 Lahko noč za najmlajše
 18.00 Dragulji 7. celine
 18.25 Kako nastane prirodnoznanstveni film
 19.10 Film o grenlandski ekspediciji
 19.30 Čas v sliki
 19.45 Šport
 20.10 Kristjan v času
 20.15 Čudežna noč
 22.00 Čas v sliki — nočna izdaja in šport

PONEDELJEK, 13. januarja:

18.00 Znanje — aktualno
 18.25 Lahko noč za najmlajše
 18.30 V kraljestvu divjih živali
 19.00 Avstrija v sliki
 19.20 ORF danes
 19.30 Čas v sliki in kultura
 20.06 Šport
 20.15 Boney
 21.05 Stoj!
 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja

TOREK, 14. januarja:

18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika
 18.25 Lahko noč za najmlajše
 18.30 Rožnordeči panter
 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko
 19.20 ORF danes
 19.30 Čas v sliki in kultura
 20.06 Šport
 20.15 Johnny in Rijk: Skeči in čenčanje
 21.00 Režiserski festival: Luis Bunuel: Dih kuge v džungli
 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja

SREDA, 15. januarja:

10.00 TV v šoli: Srečanje z Egiptom
 10.30 Nova matematika: Verjetnostni račun 1
 11.00 Program za delavce: Sacramento
 12.55—14.10 Tekmovanje za smučarski pokal v Schruns: Smuk za ženske
 16.30 Za otroke od 8. leta dalje: Mali športni ABC
 17.35 Lassie
 18.00 Tečaj francoskega jezika
 18.25 Lahko noč za najmlajše
 18.30 Tri deklince in trije dečki
 19.00 Avstrija v sliki
 19.20 ORF danes
 19.30 Čas v sliki in kultura
 20.06 Šport
 20.15 Panorama
 21.20 Arsene Lupin (4): „Gospa dela kupčije“
 22.10 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 16. januarja:

9.55—11.10 Tekmovanje za svetovni smučarski pokal v Schruns: Slalom za ženske: 1. spust
 12.55—14.00 2. spust
 18.00 Tečaj ruskega jezika
 18.25 Lahko noč za najmlajše
 18.30 Šport
 19.00 Avstrija v sliki
 19.20 ORF danes
 19.30 Čas v sliki in kultura
 20.06 Šport
 20.15 Spi dobro, stražar, Ephraima Kishoma
 21.40 Čas v sliki — nočna izdaja
 21.45 IMDT

PETEK, 17. januarja:

10.00 TV v šoli: Arheološke najdbe na Kitajskem
 10.30 Javno gospodinjstvo
 11.00 Program za delavce: Čudežna noč
 18.00 Orientacija
 18.25 Lahko noč za najmlajše
 18.30 Družina Feuerstein
 19.00 Avstrija v sliki
 19.20 ORF danes
 19.30 Čas v sliki in kultura
 20.06 Šport
 20.15 Uradni spisi XY — nerešeni
 21.20 Diskusija v TV

22.20 Čas v sliki — nočna izdaja
 22.25 Formicula, utopistični film o mravljah velikankah v Novi Mehiki
 23.5 Uradni spisi XY — nerešeni

SOBOTA, 18. januarja:

11.55—13.10 Tekmovanje za svetovni smučarski pokal v Kitzbühlu: Smuk za moške
 15.55 Koncertna ura
 16.55 Za otroke od 5. leta dalje: Pošiljka z mišjo
 17.20 Calimero
 17.25 Klub seniorjev
 18.25 Lahko noč za najmlajše
 18.30 Kultura — posebno
 18.55 Dober večer reče v soboto zvečer Heinz Conrads
 19.20 ORF danes
 19.30 Čas v sliki
 20.06 Šport
 21.50 Na tekočem traku
 21.50 Šport
 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja
 22.25 Trije tekmeči, kriminalni film v soboto zvečer

TV AVSTRIJA

2. PROGRAM

NEDELJA, 12. januarja:

18.00 Tedenski magazin
 18.30 Prerezi
 19.45 Kultura — posebno
 20.10 Okolica
 20.15 Derrick: „Polnočni avtobus“
 21.15 TV pogled v preteklosti
 22.00 Vprašanja kristjana
 22.05 Čas v sliki

PONEDELJEK, 13. januarja:

18.30 Ikone — freske — mozaiki
 18.45 Mišljenje — učenje — pozaba
 20.06 Znanstvena poročila
 20.09 Okolica
 20.15 Srečanje s Friedrichom Guldo
 21.05 Spodbude
 21.40 Tekmovanje za svetovni smučarski pokal v Adelbodnu: Veleslalom za moške
 22.00 Televizijske ponovitve

TOREK, 14. januarja:

18.30 Šolska televizija: Nova matematika
 19.00 Človek in stroj
 20.06 Znanstvena poročila
 20.09 Okolica
 20.15 Veliki Caruso (slavje glaslu)
 21.55 Ponovitve

SREDA, 15. januarja:

18.30 Šolska televizija: Nova matematika

19.00 Rastlinsko varstvo na novih poteh
 20.06 Znanstvena poročila
 20.09 Okolica
 20.15 Svet in znanost
 22.00 Tekmovanje za svetovni smučarski pokal v Schruns: Smuk za ženske
 22.20 Ponovitve

ČETRTEK, 16. januarja:

10.00 Šolska televizija: Električna — km 1943
 10.30 Nova matematika
 11.00 Solotovren
 11.30 Gost pri Francu Tumljerju
 12.00 Madrid in srednja Španija
 18.30 Šolska televizija: Arheološke najdbe na Kitajskem
 19.00 Orgle
 20.06 Znanstvena poročila
 20.09 Okolica
 20.15 Teleobjektiv
 21.15 „Vodja“ (2): „Kdo je Barbara?“
 22.00 Ponovitve

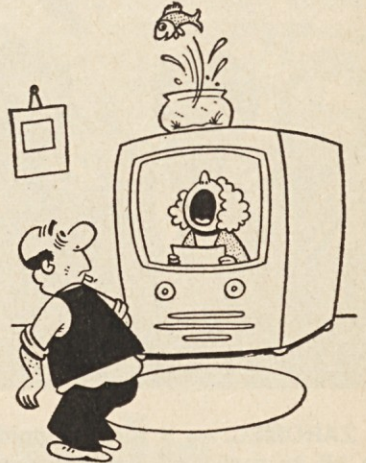
PETEK, 17. januarja:

18.30 Šolska televizija: Zakon
 19.00 Pred potopom
 20.00 Spotoma ob koncu tedna
 20.06 Znanstvena poročila
 20.09 Okolica
 20.15 Režiserski festival: Luis Bunuel: PREPAD STRASTI
 21.50 Ponovitve

SOBOTA, 18. januarja:

17.00 Režiserski festival: Luis Bunuel: ROBINZON CRUSOE

18.30 Najboljše iz serije Stana Laurela in Oliverja Hardyja
 18.30 Glasbena poročila, nato Veselje ob glasbi
 20.06 Znanstvena poročila
 20.09 Okolica
 20.15 „Kralj Edip“, Sofoklejeva tragedija
 21.30 Galerija
 22.00 Čas v sliki.

MILO ZA DRAGO

„Vas bi imel morski pes za kar pošten zalogaj!“ se obregne suh bledoličnik ob zajetno plavalco.
 „Potem se pa kar držite v bližini,“ ga zavrne debeluška, „da bo imel še zobotrebec pri roki!“

Glavni kralj

(Nadaljevanje s 6. strani)

„Jaz sem Glavni kralj,“ je silovito in divje grmel gospod Janko. Gostilničarja in prisotne goste je smešni prizor očitno zabaval. Smejali so se, brili norce iz svetih treh kraljev in nam natakali žganje. „Razumete,“ je renčal gospod Janko. „Jaz sem zakonito in nepreklicno Glavni kralj... In vi vsi skupaj ste bedaki...“ Zaničljivo nas je pogledal. Drobceno telo gospoda Bregarja se je sunkovito streslo in napejo. „Zamorec, daljni zamorec je glavni kralj!“ je siknil. Gospod Janko je kar prebledel. Treščil je kozarec žganja po tleh in zagrmel: „Kako! Ti smrdljivi črnuhi že niso glavni kralji!“ Jezik se mi je kar zapletal in

vendar sem momljal „Semper et ubique, samo semper et ubique!“ „Ti bom že dal tvoj semper et ubique!“ je spet zarohnel gospod Janko in me pahnil s stola. Zavrtelo se mi je v glavi, gospod Janko pa je divje in neusmiljeno kričal: „Jaz sem edini Glavni kralj!“ Sram me je postalo. Mi bi naj bili sveti trije kralji, mi berači in potepuhi! Nekaj dostojanstva je še bilo v meni. Spomnil sem se na Jezusa, na njega, katerega častilce smo igrali, ne da bi se ga spomnili. „On, Jezus, je naš glavni kralj,“ sem presenečeno vzkliknil. Janko in Bregar sta me pogledala z rdečima, zapitima obrazoma. Bregar je osramočeno povsial glavo in Janko, ta naš glavni kralj, je trpko obmolčal.

LEV DETELA

O narečnih besedah

Avgusta leta 1974 je NT v kulturnem obzorniku objavil dva prispevka o narečnih besednem gradivu, ki zbuja pozornost. Prvi članek z naslovom „Čas je, da se zavedamo važnosti slovenskih narečnih besed“ se vneto poteguje za bogatenje in domačenje besedišča knjižnega jezika s prevzemanjem narečnih besed (posebno iz obrobniških dialektov) in poziva k splošnemu zbiranju narečnih besed in izrazov...

VIDIKI V RAZVOJU SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA

Prvi del članka se dotika nekaterih vidikov v razvoju slovenskega knjižnega jezika v preteklosti in vsebuje nekaj preostro postavljenih ali močno tveganih trditvev. Pri tem se pisec članka v odnosu do tako imenovanih tujk opredeljuje za določeno inačico jezikovnega purizma. V tem vprašanju, menim, je treba veliko previdnosti, da bogatimo jezik funkcionalno, ne da bi rušili njegovo ustaljenost, ki je predpogoj za osnovno sporazumevanje. Teško bi se pridružili tudi mnenju, da „je ostalo besedje knjižne slovenščine omejeno le na osrednja slovenska narečja“. Tako npr. „Megiser“ (1744) celovških jezuitov in Gutsmannova slovnica (1777) in Gutsmannov slovar (1789) niso bili brez vpliva na razvoj besednega sklada osrednjega knjižnega jezika. Dalje člankar

pravi, da imajo ljudje (obrobniških slovenskih krajev) ob knjižni slovenščini občutek, „da jim je odmaknjena, preveč umetna in drugačna, tako da se je morajo učiti kakor tujega jezika. Dovolj je poslušati negotovo jecljanje naših ljudi, kadar so prisiljeni govoriti v knjižni slovenščini in opazovati neprijetno zadrego, v kateri se znajdejo pogosto celo izobraženi ljudje v intervjujih (...) ali v javnih govorih, ker občutijo preveliko razliko med knjižno slovenščino in ljudskim govorom.“ Z ugotovitvijo in označitvijo tega pojava bi se laže strinjali kakor s pojasnilom zanj. Najprej je treba pibiti, da ta pojav ni nekaj izjemnega, za slovenski jezikovni prostor tipičnega. Mislim, da ta „odmaknjenost“ knjižnega od „ljudskega jezika“ pri nas ni večja kakor npr. v italijanskem ali francoskem ali nemškem jezikovnem prostoru. Skrajni konci teh jezikovno-kulturnih enot se morejo res dobro sporazumevati le po skupnem knjižnem jeziku ali po bližnji pogovorni obliki. Tega skupnega splošnega knjižnega jezika se po vsem svetu učijo predvsem v šoli. Kjer šolski sistem ni ustrezal ali ne ustreza potrebam jezikovne izobrazbe, tam kajpak redno nastopajo določene težave. Take probleme poznajo tudi druge nacionalne manjšine, ki so živetarile v enako ali podobno neugodnih razmerah kakor Slovenci na avstrijskem Koroškem. Tudi južni Tirolci, vsaj tiste generacije, ki so se šolale v dobi italijanskega fašizma in v prvih povojnih letih, poznajo podobne probleme in pojave. To je bilo vsaj pred petnajstimi leti opazno deloma celo pri visokošolcih iz Južne Tirolske. Kar se

pa tiče prostega govora brez pismenega koncepta, so tu poleg obvladanja jezika in terminologije odločilni seveda še drugi osebnostni dejavniki. Saj so dobri, spretni govorniki danes sploh precej redki. Omenil bi samo še dejstvo, ki se mi zdi kar bistveno za našo slovensko koroško jezikovno situacijo, da nam manjka izoblikovan in široko vpeljan regionalen (naddialektalen) pogovorni jezik, ki bi bil nekje navmes med krajevnim dialektom in knjižnim jezikom. Zdi se mi, da smo tu šele na začetku razvoja. Že iz teh kratkih vrstic je, mislim, razvidno, da je treba upoštevati več vzrokov, ki so odgovorni za zgoraj opisani pojav.

ZBIRANJE IN ZAPISOVANJE NAREČNIH BESED

Vendar je treba, čeprav torej z deloma drugačnimi motivi, zelo pozdraviti člankarjev poziv k zbiranju in zapisovanju narečnih besed. Že dva tedna pozneje je mogel NT (29. avgusta) priobčiti prvi tak seznam posebnih narečnih besed, „ki so v rabi na meji med pliberško in mežiško faro, pod sivo Peco okoli Št. Jurja in Libuč“. Poslal ga je, lepo urejenega, gospod Matej Igerc iz Podkrajja pri Libučah. Med temi izrazi je tudi nekaj takih besed, ki se sicer po glasovni strani precej razlikujejo od knjižne oblike, vendar jih pozna tudi Slovenski pravopis (kópše = kopišče, krevo ali krjivo = krilo, kinkl = kikka, trjole = karjola ali samokolnica, nuka = vnuka, druga otava; opár = lopár). Od ostalih 26 besed je enajst takih, ki jih že dve uri hoda oddaljeni vogrški okoliš (vsaj mlajša generacija) ne pozna (ávša, božáva, brje, člėti, fórzeklini, kumúv, razmest, trónta, tregl, žvajga, žúšem). Seznan vsebuje nekaj pravnih jezikovnih dra-

gocenosti, npr. oblika „člela je“ (Bolna žena je člela za malo vode), božáva, kumúv, žúšem, razmest. Glede nekaterih besed bi želeli še to ali ono slovnično pojasnilo in zapis, ki bi bolj natančno posnel živo narečno izgovorjavo (npr. dvoglasnike). Nasploh pa smemo reči, da je kratki spisec narečnih besed gospoda Igerca dragocen prispevek za slovensko jezikoslovje. Ko bi še več starejših in mlajših rojakov sledilo temu zgledu, da otmemo pozabi dragoceno jezikovno gradivo!

Zato končujem to pismo s pozivom iz omenjenega članka: V narečnih besedah se skriva marsikaj, „kar je ostalo doslej prezrto in kar bi osvetlilo mnoge stvari v slovenski jezikovni in kulturni zgodovini. Pomenilo bi lep doprinos k materialu, ki ga mora raziskati slovensko jezikoslovje. Mnogi poklici danes izumirajo, mnoga orodja so zaradi moderne tehnike že pozabljena ali zdaj tonejo v pozabljenje, enako besede za razne posode, opravila, kose oblek, hišno opremo, živali, rastline, vremenske razmere in tako dalje. Vse to bi bilo treba zbrati in ohraniti. Tega dela ni mogoče prepustiti zgolj strokovnjakom, ker jih je premalo in ga ne zmorejo. (...) Dejstvo pa je, da se narečja spreminjajo od vasi do vasi in da so vsa enako važna. Stare narečne besede naj bi zapisoval vsakdo, kdor more, predvsem pa seveda dijaška mladina; a tudi kmetje in delavci, gospodinje in dekleta naj bi vrgli na papir v poseben zvezek vsako zanimivo besedo, ki se je spomnijo; in naj zraven napišejo, kaj pomeni, katero orodje, za kaj je služilo in podobno. Napišejo naj besede tako, kakor so jo izgovarjali, ne v knjižnem pravopisu. Prej ali slej se bo naša ustanova, ki bo to gradivo zbrala in ga ovrednotila.“

Pavel D o v c., Pliberk - Dunaj

Veliko slavje v Zahomcu

Navdušen sprejem mladih junakov

Trener France Wiegele (s kapo) je pravzaprav pripravil mlade zahomske smučarje (od leve na desno na levi sliki): Hanzija Milloniga, Karla Schnabla in Hansa Wallnerja, da so danes skakalni čudež iz Zahomca.

Zahomčan Karel Schnabl je tačas najboljši skakalec na svetu. Na sliki (desno) si podajajo roke mladi skakalci (od leve na desno): Zmagovalec skakalne turneje Willi Pürstl, trikratni zmagovalec Karel Schnabl, trener Baldur Preiml iz Gmünda in Edi Federer.

ZAHOMEC. — V torek popoldne je bil za mali kraj Zahomec velik praznik. Domačini in okoličani, zbralo se jih je okoli 1000 ljudi, so navdušeno pozdravili svoje športne junake, smučarje skakalce: Karla Schnabla, Hanzija Milloniga in Hansa Wallnerja, ki so ponesli slavo njihovega ziljskega kraja v široki svet.

Ob navzočnosti deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, predsednika deželnega zbora Tilliana in funkcionarjev Avstrijske športne zveze je župan Straje vasi Avgust Millonig med drugim dejal: „Posebno pa pozdravljam naše došle uspešne skakalce: Karla Schnabla, Hanzija Milloniga in Hansa Wallnerja.“ Nato je šolarica deklamirala njim na čast prav za to priliko sestavljeno pesmico.

Dr. Janko Wiegele je v slovenščini in nemščini najprej orisal nastanek zahomskega športnega društva in njegovih uspešnih fantovskakalcev. „Na tem mestu pa,“ je dejal dr. Janko Wiegele, „ne smemo pozabiti na našega četrtega skakalca Pepija Gratzerja, ki bi na novoletni skakalni turneji gotovo uspel, če se ne bi pri treningu ponesrečil.“ Nazadnje je zaprosil deželne oblasti, da bi s finančnimi sredstvi pomagale športnemu društvu v Zahomcu na Zilji, ki je bilo doslej od le-teh bolj zanemarjeno.

Na koncu slavja je deželni glavar Leopold Wagner obljubil zahomskim športnikom 50.000 šil. kot podporo za nadaljnje uspešno delo.

Sijajen uspeh avstrijskih smučarjev-skakalcev

Tudi na četrti tekmi 23. tradicionalne novoletne skakalne turneje Intersport je Zahomec na Koroškem slavil. Karel Schnabl, eden izmed trojice skakalcev Slovenskega športnega društva Zahomec, je zmagal v ponedeljek že tretjič, tokrat v Bischofshofnu. Našemu rojaku Karlu Schnablu je s trojno zmago uspelo to, kar sta pred njim dosegla najboljša skakalca v zgodovini smučarskih skokov: Recknagel (NDR) in Finec Wirkola.

Karel Schnabl je skočil 94 in 104 metre z oceno: 227,0 točke; 2. Karel Kodejška (ČSSR) s skokoma: 93,5 in 103,5 m, ocena 224,6 točke; 3. H. G. Aschenbach (NDR) skoka: 91 in 103,5 m z oceno 221,1 točke, 4. Rudolf Hönel (ČSSR), 5. Edi Federer, 6. Hanzija Millonig, 7. Willi Pürstl (vsi Avstrija). Naš rojak Zahomčan Millonig je skočil: 92,5 in 98,5 m, ocena 215,7 točke.

Končni rezultati po štirih tekmah skakalne novoletne turneje Intersport so bile: 1. Willi Pürstl (879 točk), 2. Edi Federer (874,2 točke), 3. Karel Schnabl (863,3 točke), vsi trije Avstrija, 4.

Karel Kodejška (ČSSR) 853,2 točke, 10. Zahomčan Hans Wallner, 831,6 točke, 13. Zahomčan Hanzija Millonig, 810,8 točk itd.

ZMAGA V SMUKU ZA MOŠKE

GARMISCH. — Naš koroški domačin iz Brez (Fresach) Franz Klammer je že tretjič zmagal v smuku, in sicer tokrat v Garmischu z več kot poldrugo sekundo prednosti. Zmagoslavje Avstrijev na nedeljskem smuku za svetovni po-

Borovlje

Na Štefanovo (26. decembra) je priredilo Slovensko prosvetno društvo v Borovljah že tradicionalni „družabni popoldan“. V gostilni pri Pošti se je zbralo lepo število ljudi iz Borovelj in bližnje okolice. Z veseljem je predsednik društva lahko pozdravil „Tržiški vokalni instrumentalni ansambel“ iz Tržiča in se igralcem zahvalil, da so se odzvali povabilu društva. V svojem odgovoru je predsednik kulturno prosvetnih organizacij mesta Tržič izrazil zlasti upanje, da bi temu gostovanju sledila še nadaljnja. Po teh kratkih uvodnih besedah pa se je kar kmalu razvila prijetna družabnost ob plesu in slovenski pesmi. Godci iz Tržiča so izvrstno igrali in zabavali občinstvo, le redkokdaj se nudi priložnost zaplesati ob godbi tako kvalitetnega ansambla. Dobro so učinkovali tudi satirični vložki, ki jih je posredoval predsednik kulturno prosvetnih organizacij mesta Tržiča.

Odmev med obiskovalci je bil izvrsten, vsak se je v slovenski družabnosti res dobro počutil. Slovensko prosvetno društvo v Borovljah pa je s to prireditvijo znova dokazalo, da se zaveda svoje naloge, ki jo je v mestu kot so Borovlje prav gotovo težje izvrševati kot na podeljelju.

Argentina organizator SP 1978

BUENOS AIRES. — Tajništvo za šport argentinske vlade je uradno potrdilo, da bo Argentina organizirala prihodnje nogometno prvenstvo leta 1978. S to izjavo skuša Argentina pobiti glasove, da prihodnje prvenstvo ne bo v Argentini, zaradi vrste težav, vstevši notranje-politični položaj. Argentinska nogometna zveza bo čez mesec predložila mednarodni nogometni zvezi podrobno poročilo o pripravah za svetovno prvenstvo, ki ga bo mednarodna nogometna zveza proučila na svojem prihodnjem sestanku v Zürichu, v začetku februarja.

kal je bilo popolno. — 2. je bil Grissmann, 3. pa Walcher.

Skupno je štartalo 68 tekmovalcev, med njimi tudi štirje Jugoslovani, od katerih je Kozelj zasedel 52. mesto. 3140 m dolga proga z višinsko razliko 820 m je bila izredno hitra.

PORAZ V SLALOMU ZA ŽENSKE

V Oberstaufnu bi moral biti slalom za ženske, pa so ga zaradi pomanjkanja snega prenesli v Garmisch, ki je bil zaradi težkega terena, poledenelo smučišče, usodno za večino tekmovalcev. Od 78 smučark jih je doseglo cilj le 17. Zmagovalka je bila Švicarka Morerod, pred Zechmeisterovo in Norvežanko Fjedstad. Avstrijke so razočarale: Spieß je bila osma Evi Pröll deveta.

Zmaga Italijanov v slalomu

Kot so triumfirali v nedeljo avstrijski smučarji v smuku, tako so se v ponedeljek revanžirali Italijani v slalomu, ki je bil v Garmischu. Vsa tri mesta so zasedli italijanski smučarji: 1. Piero Gros, 2. Gustav Thöni, 3. Fausto Radici; le Poljak Jan Bahleda se je vrnil med italijanske zmagovalce, bil je četrti, že 5. je bil spet Italijan Paolo de Chiesa. Šele osmi je bil prvi Avstrijec Hans Kniewasser, 16. Heidegger, 17. Zwilling in 22. Tritscher. To je bilo veliko premalo za nekaj tako odlične avstrijske tekmovalce v slalomu.

Lestvica po treh tekmovanjih v smuku in slalomu za moške: 1. Franz Klammer (94 točk), 2. Piero Gros (Italija: 75 točk), 3. Werner Grissmann (55 točk), 4. Ingemar Stenmark (Švedska: 45 točk) itd.

Lestvica v svetovnem tekmovanju za smučarski pokal za ženske: 1. A. Moser-Pröll (69 točk), 2. Cindy Nelson (ZDA: 56 točk), 3. in 4. Rosi Mittermaier in Krista Zechmeister (obe ZRN po 46 točk), 5. Wiltrud Drexel (42 točk) itd.

Skupna lestvica za moške: 1. Avstrija 227 točk, 2. Italija 224, 3.

Švedska 45 točk, 4. ZRN 37, 5. ZDA 34 itd.

Skupna lestvica za ženske: 1. Avstrija 175 točk, 2. ZRN 126, 3. Francija 94, 4. Švica 75 točk itd.

Skupna lestvica za moške in ženske: 1. Avstrija 402 točke, 2. Italija 224 točk, 3. ZRN 163, 4. Švica 98, 5. Francija 95 točk itd.

Obirsko

V nedeljo po Božiču so prihajali ljudje v takem številu k obirski gostilni „Pri Kovaču“, da je primanjkovalo prostora. Vzrok temu je bil kulturni večer pod geslom „Naša domača beseda“, ki ga je pripravil Valentin Polanšek. Tu so našli zanimiv način, predstaviti občinstvu njihove študente. Kajti recitali so zgolj mladi, ki so doma na Obirskem in so že končali gimnazijo. Tako je študent Ludvik Karničar seznanil poslušalce s poezijo Valentina Polanška in Gustava Januscha, študent Emanuel Polanšek je prebral odlomek iz Turnškove zadnje knjige „Med koroškimi brati“ ter pesmi Antona Kuchlinga. Učitelj Miha Travnik je seznanil obiskovalce z izborom pesmi Andreja Kokota ter s še neobjavljenimi verzji Polanška iz zbirke „Lipov bogec“. Študent Mirko Oraž je na eni strani predstavil že nad pol stoletja med nami pojočo Milko Hartman, na drugi strani pa umolklega Miška Mačka in Darle Nika. Kot najmlajšega pesnika tega večera je učitelj Engelbert Ojster predstavil Stanke Wakouniga z njegovimi pesmimi, pre-

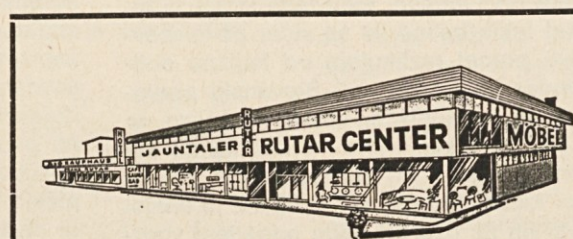
bral pa je tudi krajši odlomek iz še neobjavljene Polanškove novele „Pričakovanje“. Seveda tudi ni manjkalo Messnerjeve proze — iz črtic „Job“ je bral Hribar Hanzi. Posebno slavje tega večera pa je veljalo dr. Avgustu Brumniku, ki je kot prvi Obirčan končal akademski šudij. On se je v kratkem nagovoru zahvalil Obirčanom in menil, da je njegov uspeh istočasno tudi njihov. Udeleževal se je pa tudi aktivno na tem večeru in bral iz Lipuševe knjige „Škornji“.

Za glasbeno povezavo je poskrbel Obirski ženski sekstet, ki je poleg narodnih občuteno zapel pesmi na besedilo in melodijo Polanška.

Škoda, da sta od pesnikov in pisateljev bila navzoča le Wakounig in Turnšek. Obirčani so ju sprejeli s topljo prisrčnostjo. Morali pa bi priti tudi drugi, kajti osebna trenja bi se morala razčistiti, ne da bi trpel naš človek, ki z zanimanjem spremlja kulturno delo v svojih vrstah in ki v veseljem pričakovanju spremlja mladje, pa najsi pokuka kjerkoli iz naših tal.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26. — Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt.

P. b. b.

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

RUTAR-CENTER

- in hitro na dom
- ugodno dobavi
- dostavi

Izjava k izjavi

Moja knjiga „Zasramovanči... združite se“ je kritika ne samo nekkih gnilih razmer v avstrijskih političnih strankah in v samem vladnem vrhu naše države, ampak tudi v naših domačih slovenskih organizacijah in njihovem tisku.

Ker pa sem si drznil povedati krstna in družinska imena tudi tistih slovenskih funkcionarjev — ne samo nemških! — ki za te gnile razmere odgovarjajo, je prišel gospod Valentin Polanšek na novo misel in dejal v zadnjem Slovenskem vestniku in Našem tedniku, da to ni kritika, pač pa „zasramovanje sorjakov“.

Ne bom tu z njim polemiziral zaradi dvojne mere in zakaj da se mu njegovo wagnerjansko „socialistično“ partijsko vodstvo — ki ga v omenjeni knjigi neusmiljeno razkrinkavam! — manj smili kakor „zasramovani sorjaki“, saj je končno sam še zmeraj občinski odbornik te najbolj zasramovane partijske mlakužnice, kar jih je kdaj svet videl in vohal! Prav gotovo DSPA nima škode, da je kot predsednik odstopil, saj bi ga bili sicer še tisti teden na izrednem občnem zboru zaradi njegovega zavestnega delovanja proti statutu tega društva odstavili.

Kar zadeva njegovo trditev, da v knjigi neke rojake zasramujem, pa si bojo resnico tisti med nami, ki jih zanima, sami iz moje knjige poiskali. Potem ko si jo bojo v Mohorjevi knjigarni kupili. (Pri Naši knjigi je še nimajo.)

Tako sem nazadnje — zaradi reklame, ki jo za „Zasramovanje“ dela — Polanškov dolžnik.

Janko Messner